

JP ŽELJEZNICE FBiH D.O.O. SARAJEVO

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2017.GODINE
I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

SADRŽAJ

	Strana
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2-6
Bilans uspjeha	7
Bilans stanja	8
Izvještaj o novčanim tokovima	9
Izvještaj o promjenama kapitala	10
Napomene uz finansijske izvještaje	11-57

ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Temeljem Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 38/09), Uprava je dužna osigurati da finansijski izvještaji za svaku finansijsku godinu budu pripremljeni u skladu sa računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Federacija"). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine prema kojima društva svoje finansijske izvještaje sastavljaju i objavljuju u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima ("MRS"), njihovim dopunama i tumačenjima, te Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI") i njihovim dopunama i tumačenjima koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde i koji su prevedeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih djelatnika u Federaciji. Odluka o objavi standarda broj O-1/4-2010 od 28. aprila 2010. godine je obavezujuća za razdoblja koja počinju od 01. januara 2010. godine.

Uprava razumno očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvata načelo trajnosti poslovanja pri izradi finansijskih izvještaja.

Pri izradi finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi;
- da se finansijski izvještaji pripremaju prema načelu trajnosti poslovanja.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje u bilo koje doba s prihvatljivom tačnošću odražavaju finansijski položaj Društva kao i njegovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 38/09). Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Razumijemo i prihvatamo da je revizija obavljena u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i standardima revizije primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine, budući da zaključno sa današnjim danom u FBiH nisu objavljeni i nisu na snazi revidirani i novi međunarodni revizorski standardi, te se i ne primjenjuju u svom punom obimu i sadržaju.

Potpisao u ime Uprave
Enis Džafić, direktor

JP ZELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Ulica Musala br. 2

71.000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Vlasnicima JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu "Društvo"), koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembar 2017. godine, bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama u kapitalu i novčanim tokovima za godinu koja završava na taj dan, te sažetka značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjavajućih informacija.

Po našem mišljenju, osim za efekte koji na finansijske izvještaje mogu imati pitanja opisana u dijelu pod naslovom Osnova za mišljenje sa rezervom, priloženi finansijski izvještaji prikazuju objektivno i fer, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2017. godine, te rezultate njegovog poslovanja i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Stalna sredstva

Na dan 31.12.2017. godine Društvo je u svojim izvještajima evidentiralo nekretnine postrojenje i opremu ukupne neto knjigovodstvene vrijednosti od 1.474.651.591 KM (31.12.2016. godine 1.491.584.075 KM - Bilješka 11.). Značajan dio navedene imovine predstavlja imovinu koju je Društvo steklo prilikom formiranja. Imovina je priznata prema trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju zaključno sa 31. decembrom 2001. godine. Zbog hiperinflacije u ranijem periodu, a prema važećoj zakonskoj regulativi, izvršena je revalorizacija ove imovine prema koeficijentima zasnovanim na opštem indeksu rasta cijena industrijskih proizvoda u skladu s primjenjivim nacionalnim okvirom finansijskog izvještavanja. Posljednje finansijske izvještaje u skladu sa nacionalnim standardima Društvo je objavilo za godinu koja završava na dan 31. decembra 2005. godine. Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja u Bosni i Hercegovini obavezni su za primjenu od 01. januara 2006. godine. Međutim, nismo se uvjerali u to da je Društvo u svojim prvim finansijskim izvještajima prema MSFI-jevima nekretnine, postrojenja i opremu mjerilo u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 1 - Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Nadalje, vezano za navedenu bilansnu poziciju Društvo je, u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti imovine na kraju izvještajnog perioda, trebalo ocijeniti postoje li pokazatelji da je vrijednost sredstva umanjena, te ako takav pokazatelj postoji procijeniti nadoknadivi iznos za takva sredstva. Društvo nije izvršilo procjenu nadoknadivog iznosa u skladu sa MRS 36 - Umanjenje vrijednosti imovine, iako postoje indikacije da je vrijednost sredstava umanjena poput lošijeg ekonomskog efekta sredstava, zastarjelosti ili fizičkog oštećenja.

Navedeno je naglašeno u mišljenju prethodnog revizora za 2016. godinu na koje je revizija dala modifikaciju. Efekti navedenog odstupanja na finansijske izvještaje na dan i za godinu koja je završila 31. decembra 2017. godine nisu utvrđeni, čime Društvo nije postupilo po preporukama prethodne revizije.

Zalihe

Na dan 31.12.2017. godine Društvo u svojim izvještajima iskazuje zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara u iznosu od 23.825.466 KM (31. decembra 2016. 27.175.018 KM - Bilješka 17.). Od navedenog iznosa, iznos od 8.374.688 KM odnosi se na zalihe materijala i rezervnih dijelova van upotrebe.

Društvo nije u skladu sa MRS-2 – Zalihe provelo procjenu neto utržive vrijednosti zaliha i izvršilo umanjene iako postoje indikacije da je vrijednost zaliha umanjena poput oštećenja, zastarjelosti i smanjenja prodajne cijene.

Navedeno je naglašeno u mišljenju prethodnog revizora za 2016. godinu na koje je revizija dala modifikaciju. Efekti navedenog ostupanja na finansijske izvještaje na dan i za godinu koja je završila 31. decembra 2017. godine nisu utvrđeni, čime Društvo nije postupilo po preporukama prethodne revizije.

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizorskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao Osnova za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u godišnji izvještaj, ali ne uključuju godišnje finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno protivrječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji. Ako, na osnovu posla koji smo obavili, zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtjeva da objavimo tu činjenicu. U tom smislu mi nemamo nešto za objaviti

Isticanje pitanja

Društvo je u revidiranom periodu, na osnovu preporuke prethodnog revizora, poduzelo sve aktivnosti u vezi sa procjenom vijeka trajanja imovine. Uprava je predložila, a Nadzorni odbor usvojio izmjenu vijeka trajanja imovine, te su donesene adekvatne odluke. Na osnovu Odluke Nadzornog odbora broj NO-24771-1-4/17 od 23.11.2017. godine Društvo je izvršilo promjenu vijeka trajanja imovine i usklađivanje amortizacionih stopa sa procjenjenim vijekom trajanja. Provođenjem navedene odluke značajno su se smanjeni troškovi amortizacije koji za period 01.01.2017. – 31.12.2017. godine iznose 24.786.439 KM, dok su u periodu 01.01.2016. – 31.12.2016. godine navedeni troškovi iznosili 35.882.279 KM. Trošak amortizacije smanjen je za iznos od 11.095.840 KM. Sve procjene su u nadležnosti Uprave Društva. Uprava je u okviru svojih aktivnosti analizirala ukupnu imovinu kroz parametre stanja imovine, korištenja imovine, visine amortizacije i njeno učešće u cijeni koštanja, te je na osnovu navedenog utvrdila vijek trajanja imovine u skladu sa MRS-16. Ovu procjenu Društvo je uradilo na osnovu preporuka prethodnog revizora i ovo je prvi put da je Uprava racionalno analizirala ovu bilansnu poziciju. Na dan 31.12.2017. godine Društvo nema u potpunosti riješeno pitanje vlasništva nad nekretninama koje su iskazane u finansijskim izvještajima Društva. Finansijski izvještaji su sastavljeni pod pretpostavkom potpunog vlasništva nad nekretninama koje su navedene u

finansijskim izvještajima. Moguću realizaciju rješavanja pitanja vlasništva Uprava ne može realizovati sama, te je za isto potrebno da Osnivač definiše strategiju i status javnog dobra. Zbog neusaglašenosti bilansnih pozicija potraživanja i obaveza iz inostranstva evidentiranih u prethodnom periodu, mogući su efekti promjena ovih bilansnih pozicija, te njihov uticaj na ostale bilansne pozicije. Ova bilansna pozicija zahtjeva analizu kao poseban projekat te sugerisemo uspostavljanje aktivnosti Uprave za navedeno.

Protiv Društva je pokrenut značajan broj sudskih sporova. Uprava procjenjuje buduće ishode i iznose nepredviđenih obaveza koje mogu nastati kao posljedica tih tužbi. Konačan ishod ovakvih sporova ovisi o budućim ishodima kontinuiranih pravnih procesa, te su kalkulacije rezervisanja inherentno nesigurne. Društvo je iskazalo dugoročna rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 2.984.924 KM (Bilješke 3.16, 23. i 31.).

Naše mišljenje nije modifikovano za sva pitanja navedena u prethodnim paragrafima.

Značajna neizvjesnost u vezi sa vremenski neograničenim poslovanjem

Skrećemo pažnju na Bilješku 10. u finansijskim izvještajima u kojoj je navedeno da je Društvo za period 01.01.-31.12.2017. godine ostvarilo gubitak u iznosu od 4.230.171 KM. Društvo je u toku 2017. godine donijelo Odluke o pokriću gubitka prethodnog periodu u iznosu od 89.758.682 KM. Izvršeno je pokriće gubitka iz 2015. godine, te je navedeno provedeno kod nadležnog Suda. Aktivnosti provođenja izmjene kapitala po osnovu pokrića gubitka na teret kapitala za 2016. godinu je u toku. Osnovni kapital na dan 31.12.2017. godine, poslije pokrića gubitka iznosi 698.230.259 KM.

Na dan 31.12.2017. godine Društvo je evidentiralo ukupne kratkoročne obaveze u iznosu od 307.550.043 KM, a ukupnu kratkoročnu imovinu u iznosu 72.361.587 KM, te su na dan 31.12.2017. godine tekuće obaveze Društva premašile tekuću imovinu za iznos od 235.188.456 KM.

Društvo je tokom godine završene na dan 31.12.2015. godine zaključilo brojne ugovore o refinansiranju obaveza sa povjeriocima. Zakon o finansijskoj konsolidaciji Društva još uvijek nije proveden, ali je Vlada FBiH u budžetu za 2018. godinu predvidjela iznos od 6 miliona KM po navedenom Zakonu čime je iskazala namjeru da realizuje Zakon o finansijskoj konsolidaciji Željeznica Federacije BiH. Kako je navedeno u Bilješci 10., ti događaji i ostala pitanja navedena u Bilješci 30, ukazuju na postojanje značajne neizvjesnosti koja može uzrokovati značajnu sumnju u mogućnost Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju godišnjih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja navedenih u poglavlju Osnova za mišljenje sa rezervom odredili smo da će niže navedena pitanja biti ključna revizijska pitanja koja treba priopćiti u našem izvještaju.

Prihodi

Usmjerili smo pažnju na ovo područje zbog činjenice da su prihodi važna mjera u procjeni uspjehnosti poslovanja Društva. Društvo ostvaruje prihode pružanjem usluga transporta putnika, tereta i održavanja željezničke infrastrukture. Prihodi od pružanja usluga priznaju se prema stepenu dovršenosti ugovora.

Društvo priznaje sredstvo za prihode tekućeg perioda koji nisu mogli biti fakturisani, a za koje su nastali troškovi u tekućem period u vezi sa pružanjem usluga. Procjena iznosa nefakturisanih prihoda zahtjeva značajne prosudbe menadžmenta zbog specifičnih rizika povezanih sa svakim sredstvom priznatim za nefakturisani prihod.

Korištene procedure

Testiranje potraživanja slanjem eksternih konfirmacija kupcima Društva.

Testiranjem priznavanja prihoda u odgovarajućem periodu.

Procjena potpunosti i tačnosti objava povezanih s prihodima u skladu s Zahtjevima sadržanim u MSFI-ima.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava Društva je odgovorna za sastavljanje godišnjih finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 38/09) i za one interne kontrole za koje Uprava Društva odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja, Uprava Društva je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezana s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava Društva ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške te na osnovu toga izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- ✓ prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizorske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizorske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključivati tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- ✓ stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizorske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Društva;
- ✓ ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;

- ✓ zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava, bazirano na prikupljenim revizorskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikiramo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s vremenski neograničenim poslovanjem;
- ✓ ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Dužni smo komunicirati sa onima koji su zaduženi za upravljanje u pogledu, između ostalog, planiranog obima i datuma revizije, te u pogledu značajnih nalaza revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koji se identifikuju tokom naše revizije.

Izveštaj o zakonskim i ostalim regulatornim zahtjevima

Uprava Društva odgovorna je za sastavljanje Izveštaja Uprave Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg izvještaja Društva, te smo u obavezi izraziti mišljenje o usklađenosti Izveštaja Uprave Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg izvještaja Društva sa godišnjim finansijskim izvještajima Društva.

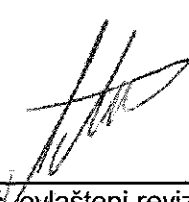
Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tokom revizije, Izveštaj Uprave Društva za 2017. godinu koji je sastavni dio Godišnjeg izvještaja Društva za 2017. godinu je sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Na temelju poslovanja i razumijevanja poslovanja Društva te njegovog okruženja stečenog u okviru revizije, osim iznijetog u dijelu osnova za mišljenje sa rezervom, nismo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u Izveštaju Uprave Društva za 2017. godinu koji je sastavni dio Godišnjeg izvještaja Društva za 2017. godinu.

Angažovani ovlašteni revizor odgovoran za ovaj Izveštaj nezavisnog revizora je Adis Hatibović - ovlašteni revizor.

Sarajevo, 11.04.2018. godine

BDO BH d.o.o. Sarajevo
Dolina broj 11
71000 Sarajevo

Adis Hatibović, ovlašteni revizor

Ivan Stimać, prokurista
Društvo za reviziju

BILANS USPJEHA za period od 01.01. do 31.12.2017. godine			
POZICIJA	Napomena	01.01. - 31.12.2017.	01.01. - 31.12.2016.
I. DOBIT ILI GUBITAK PERIODA			
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI			
Prihodi od prodaje robe		0	0
Prihodi od prodaje učinaka	5	86.483.716	82.135.013
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka		0	0
Ostali poslovni prihodi	5,6,7	26.918.521	24.639.169
Ukupno poslovni prihodi		113.402.237	106.774.182
Nabavna vrijednost prodate robe		0	0
Materijalni troškovi		14.074.843	15.265.238
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja		72.103.244	76.062.284
Troškovi proizvodnih usluga	10.3	5.913.549	6.645.294
Amortizacija	10.2	24.786.439	35.882.279
Troškovi rezervisanja		672.224	758.163
Nematerijalni troškovi		1.671.518	1.763.271
Povećanje vrijednosti zaliha učinaka		0	0
Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka		0	0
Ukupno poslovni rashodi		119.221.817	136.376.529
Dobit od poslovnih aktivnosti		0	0
Gubitak od poslovnih aktivnosti		5.819.580	29.602.347
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI			
Finansijski prihodi	9	1.685.552	282.133
Finansijski rashodi	8	1.938.584	2.649.795
Dobit od finansijske aktivnosti		0	0
Gubitak od finansijske aktivnosti		253.032	2.367.662
Dobit redovne aktivnosti		0	0
Gubitak redovne aktivnosti		6.072.612	31.970.009
OSTALI PRIHODI I RASHODI			
Ostali prihodi i dobici	7	3.210.125	3.532.204
Ostali rashodi i gubici	7	1.508.939	1.941.781
Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda		1.701.186	1.590.423
Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda		0	0
Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti		45.991	82.881
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti imovine		150.589	117.818
Povećanje vrijednosti specifične osnovne imovine		0	0
Smanjenje vrijednosti specifične osnovne imovine		0	0
Dobit od usklađivanja vrijednosti		0	0
Gubitak od usklađivanja vrijednosti		104.598	34.937
Prihodi iz osnova promjene rač.politika i ispravki neznčajajnih grešaka iz ranijih perioda		332.681	44.465
Rashodi iz osnova promjene rač.politika i ispravki neznčajajnih grešaka iz ranijih perioda		86.828	1.009.688
DOBIT ILI GUBITAK OD NEPREKINUTOG POSLOVANJA			
Dobit od neprekinutog poslovanja prije poreza		0	0
Gubitak od neprekinutog poslovanja prije poreza	10	4.230.171	31.379.746
POREZ NA DOBIT OD NEPREKINUTOG POSLOVANJA			
Porezni rashodi perioda		0	0
Odloženi porezni rashodi perioda		0	0
Odloženi porezni prihodi perioda		0	0
NETO DOBIT ILI GUBITAK OD NEPREKINUTOG POSLOVANJA			
Neto dobit od neprekinutog poslovanja		0	0
Neto gubitak od neprekinutog poslovanja		4.230.171	31.379.746
II. OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK			
DOBICI UTVRĐENI DIREKTNO U KAPITALU		0	0
GUBICI UTVRĐENI DIREKTNO U KAPITALU		255.527	593.253
Aktuarski gubici po planovima definisanih primanja	23	255.527	593.253
Ostala sveobuhvatna dobit prije poreza (314-321)		0	0
Ostali sveobuhvatni gubitak prije poreza (321-314)		255.527	593.253
Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit		0	0
Neto ostala sveobuhvatna dobit		0	0
Neto ostali sveobuhvatni gubitak		255.527	593.253
Ukupna neto ostala sveobuhvatna dobit perioda		0	0
Ukupni neto ostali sveobuhvatni gubitak perioda		4.485.698	31.972.999

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS STANJA na dan 31.12.2017. godine			
POZICIJA	Napomena	31.12.2017.	31.12.2016.
AKTIVA			
A) STALNA IMOVINA I DUGOROČNI PLASMANI		1.481.104.350	1.493.906.489
Nematerijalna imovina	13	453.589	562.597
Nekretnine, postrojenja i oprema	11 i 16	1.474.651.591	1.491.584.075
Investicione nekretnine	12	5.810.470	1.569.607
Biološka imovina		0	0
Ostala (specifična) osnovna materijalna imovina		2.491	2.491
Dugoročni finansijski plasmani	14 i 15	186.209	187.719
Druge dugoročna potraživanja		0	0
Dugoročna razgraničenja		0	0
B) ODLOŽENA POREZNA IMOVINA		0	0
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA		72.361.587	73.502.858
I. Zalihe i imovina namijenjena prodaji	17	23.825.466	27.175.018
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitni inventar	17	23.825.466	27.175.018
Proizvodnja u toku, poluproizvodi i nedovršene usluge		0	0
Gotovi proizvodi		0	0
Roba		0	0
Osnovna imovina namijenjena prodaji i obustavljeno poslovanje		0	0
Dati avansi		0	0
II. Novac, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani		48.536.121	46.327.840
Novac i novčani ekvivalenti		17.600.221	11.019.166
Kratkoročna potraživanja	18	29.233.692	33.914.955
Kratkoročni finansijski plasmani		0	0
Potraživanja za PDV		80.592	119.590
Aktivna vremenska razgraničenja		1.621.616	1.274.129
D) ODLOŽENA POREZNA IMOVINA		0	0
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		0	0
POSLOVNA AKTIVA		1.553.465.937	1.567.409.347
Vanbilansna aktiva		29.727.969	7.643.804
Ukupna aktiva		1.583.193.906	1.575.053.151

PASIVA			
A) KAPITAL		755.387.752	759.873.450
Osnovni kapital	19	760.466.703	850.225.385
Upisani neuplaćeni kapital		0	0
Emisiona premija		0	0
Rezerve		0	0
1. Zakonske rezerve		0	0
2. Statutarne i druge rezerve		0	0
Revalorizacione rezerve		0	0
Nerealizovani dobiti		0	0
Nerealizovani gubici		848.780	593.253
Neraspoređena dobit		0	0
Gubitak do visine kapitala	20	4.230.171	89.758.682
Otkupljene vlastite dionice i udjeli		0	0
B) DUGOROČNA REZERVISANJA		23.943.004	24.313.203
Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike	23 i 24	8.942.603	8.818.732
Dugoročna razgraničenja		15.000.401	15.494.471
C) DUGOROČNE OBAVEZE	21 i 22	464.605.694	502.031.096
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE		0	0
E) KRATKOROČNE OBAVEZE		307.550.043	278.975.665
Kratkoročne finansijske obaveze	21 i 22	81.141.106	42.762.508
Obaveze iz poslovanja	26	9.966.145	17.176.032
Obaveze iz specifičnih poslova	26	24.927.609	22.347.206
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	25	190.560.742	196.095.620
Druge obaveze		16.187	15.954
Obaveze za PDV		471.443	171.908
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine		466.811	406.437
Obaveze za porez na dobit		0	0
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA		1.979.444	2.215.933
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE		0	0
POSLOVNA PASIVA		1.553.465.937	1.567.409.347
Vanbilansna pasiva		29.727.969	7.643.804
Ukupna pasiva		1.583.193.906	1.575.053.151

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA - DIREKTNA METODA		
za period od 01.01. do 31.12.2017. godine		
OPIS	01.01. – 31.12.2017	01.01. – 31.12.2016
NOVČANI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi novca iz poslovnih aktivnosti (302 do 304)	124.376.516	120.191.942
Prilivi od kupaca i primljeni avansi	98.004.491	85.937.337
Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	24.340.738	24.926.457
Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	2.031.287	9.328.148
Odlivi novca iz poslovnih aktivnosti (306 do 310)	107.281.026	103.975.024
Odlivi iz osnova isplate dobavljačima i dati avansi	16.510.516	17.473.149
Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i dr. primanja zaposlenih	79.565.736	72.965.897
Odlivi iz osnova plaćenih kamata	1.728.737	2.296.979
Odlivi iz osnova poreza i drugih dažbina	3.723.618	4.164.425
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	5.752.419	7.074.574
Neto priliv novca iz poslovnih aktivnosti (301-305)	17.095.490	16.216.918
Neto odliv novca iz poslovnih aktivnosti (305-301)	0	0
NOVČANI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
Prilivi novca iz ulagačkih aktivnosti (314 do 319)	1.321.452	10.439
Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	0	0
Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	0	0
Prilivi iz osnova prodaje osnovne imovine	0	0
Prilivi iz osnova kamata	0	0
Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti	1.310.637	0
Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	10.815	10.439
Odlivi novca iz ulagačkih aktivnosti (321 do 324)	3.067.240	4.234.025
Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	0	0
Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	0	0
Odlivi iz osnova kupovine osnovne imovine	3.067.240	4.234.025
Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	0	0
Neto priliv novca iz ulagačkih aktivnosti (313-320)	0	0
Neto odliv novca iz ulagačkih aktivnosti (320-313)	1.745.788	4.223.586
NOVČANI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Prilivi novca iz finansijskih aktivnosti (328 do 331)	0	0
Priliv iz osnova povećanja osnovnog kapitala	0	0
Priliv iz osnova dugoročnih kredita	0	0
Priliv iz osnova kratkoročnih kredita	0	0
Priliv iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	0	0
Odlivi novca iz finansijskih aktivnosti (333 do 338)	8.768.647	8.768.649
Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	0	0
Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	8.768.647	8.768.649
Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	0	0
Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	0	0
Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	0	0
Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	0	0
Neto priliv novca iz finansijskih aktivnosti (327-332)	0	0
Neto odliv novca iz finansijskih aktivnosti (332-327)	8.768.647	8.768.649
UKUPNI PRILIVI NOVCA (301+313+327)	125.697.968	120.202.381
UKUPNI ODLIVI NOVCA (305+320+332)	119.116.913	116.977.698
NETO PRILIV NOVCA (341-342)	6.581.055	3.224.683
NETO ODLIV NOVCA (342-341)	0	0
Novac na početku izvještajnog perioda	11.019.166	7.794.483
Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna novca	0	0
Negativne kursne razlike iz osnova preračuna novca	0	0
Novac na kraju izvještajnog perioda (345+343-344+346-347)	17.600.221	11.019.166

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za period koji završava na dan 31.12.2017. godine					
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVIA				
	Dionički kapital i udjeli	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit / nepokriveni gubitak	UKUPNO
	3	4	6	7	8
Stanje na dan 31.12.2015. godine	850.225.385	0	0	-58.378.936	791.846.449
Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0
Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0
Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2015. odnosno 01.01.2016. godine	850.225.385	0	0	-58.378.936	791.846.449
Efekti revalorizacije materijalne i nematerijalne imovine	0	0	0	0	0
Nerealizovani dobiti / gubici po osnovu finansijske imovine raspoložive za prodaju	0	-593.253	0	0	-593.253
Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0
Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	-31.379.746	-31.379.746
Neto dobiti / gubici perioda priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0
Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva gubitka	0	0	0	0	0
Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0
Stanje na dan 31.12.2016. godine	850.225.385	-593.253	0	-89.758.682	759.873.450
Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0
Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0
Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2016. odnosno 01.01.2017. godine	850.225.385	-593.253	0	-89.758.682	759.873.450
Efekti revalorizacije materijalne i nematerijalne imovine	0	0	0	0	0
Nerealizovani dobiti / gubici po osnovu finansijske imovine raspoložive za prodaju	0	-255.527	0	0	-255.527
Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0
Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	-4.230.171	-4.230.171
Neto dobiti / gubici perioda priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0
Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva gubitka	0	0	0	0	0
Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	-89.758.682	0	0	89.758.682	0
Stanje na dan 31.12.2017. godine	760.466.703	-848.780	0	-4.230.171	755.387.752

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz finansijske izvještaje za period koji završava 31. decembra 2017. godine

1. Opće informacij

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo je društvo s ograničenom odgovornošću osnovano u Bosni i Hercegovini. Vlasnik Društva je Federacija Bosne i Hercegovine. Predsjednik Uprave – Generalni direktor je gospodin Enis Džafić. Organi Društva su Skupština, Nadzorni odbor, Uprava Društva i Odbor za reviziju. Dana 21.08.2017. godine istekao je mandat VD Izvršnim direktorima, te od 22.08.2017. godine nije konstituisana Uprava Društva. Sjedište i glavno mjesto poslovanja Društva je u Ulici Musala broj 2. 72.000 Sarajevo. Osnovna djelatnost Društva je prevoz putnika i robe.

2. Usvajanje novih i prerađenih međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja

2.1. Izmjene i dopune MSFI-jeva na snazi u tekućoj godini

Društvo je u tekućoj godini primijenilo nekoliko novih i prerađenih MSFI-jeva koje je objavio Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde (skraćeno OMRS) koji su obavezni za obračunske periode koji započinju na dan ili nakon 01. januara 2016. godine.

- Izmjene MSFI-ja 10 Konsolidirani finansijski izvještaji, MSFI-ja 12 Objavljivanje udjela u drugim subjektima i MRS-a 28 Udjeli u pridruženim u subjektima i zajedničkim poduhvatima – Investicijski subjekti: primjena izuzeća od obaveze konsolidacije
- Izmjene MSFI-ja 11 Zajednički aranžmani – „Računovodstvo za stjecanje udjela u zajedničkom upravljanju
- Izmjene MRS-a 1 „Prezentiranje finansijskih izvještaja“ - Inicijativa u bezi objavljivanja“
- Izmjene MRS-a 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS-a 38 „Nematerijalna imovina“ – Pojašnjenje prihvatljivih metoda amortizacije materijalne i nematerijalne imovine
- Izmjene MRS-a 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS-a 41 „Poljoprivreda“ – „plodonosne biljke“
- Godišnja dorada MSFI-jeva iz ciklusa 2012. -2014. – proizašle iz projekta godišnje dorade MSFI-jeva (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34), prvenstveno radi otklanjanja nepodudarnosti i pojašnjenja teksta

Primjena izmjena i dopuna nije utjecala na informacije i iznose iskazane u finansijskim izvještajima Društva.

2.2. Novi i prerađeni MSFI-jevi koji su objavljeni, ali još nisu na snazi

Objavljeni su sljedeći novi i prerađeni MSFI-jevi koji još nisu na snazi niti ih je Društvo usvojilo:

- MSFI 9 *Finansijski instrumenti* i povezani dodaci raznim drugim standardima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 01. januara 2018. godine)

MSFI 9 regulira klasifikaciju, mjerenje i prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza i uvodi nova pravila za računovodstvo zaštite. U julu 2014. godine, Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde unio je daljnje promjene u pravilu klasifikacije i mjerenja te je uveo novi model umanjenja vrijednosti. Uvođenjem ovih promjena, MSFI 9 je sada dovršen.

Društvo je provelo grubu procjenu utjecaja novog standarda te ne očekuje utjecaj nove klasifikacije, mjerenja i prestanka priznavanja na svoju finansijsku imovinu i obaveze. Društvo očekuje da će primijeniti pojednostavljeni pristup i iskazivati očekivane kreditne gubitke od umanjenja vrijednosti po svim potraživanjima.

- MSFI 15 *Prihodi ostvareni po ugovorima s kupcima* i povezani dodaci raznim drugim standardima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine)

Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde izdao je novi standard za priznavanje prihoda. On će zamijeniti MRS 18 koji pokriva ugovore za robu i usluge i MRS 11 koji pokriva ugovore o izgradnji. Novi standard temelji se na načelu da se prihodi priznaju kada se kontrola nad dobrima ili uslugama prenosi na kupca – tako da pojam kontrole zamjenjuje postojeći pojam rizika i koristi. Neke ključne promjene u odnosu na sadašnju praksu su sljedeće:

- Svi paketi roba ili usluga koje se razlikuju trebaju se zasebno priznavati, te je za sve popuste i rabate na ugovornu cijenu potrebno alocirati na zasebne elemente.
- Prihodi se mogu priznati ranije nego prema sadašnjim standardima ako naknada varira iz bilo kojeg razloga (kao na primjer za poticaje, rabate, naknade za dobro izvođenje posla, autorske naknade, postizanje željenog ishoda itd. – minimalni iznosi moraju se iskazati ako nisu u značajnom riziku ukidanja);
- Trenutak u kojem se prihodi mogu priznavati može se promijeniti: dio prihoda koji se priznaje u trenutku kada je ugovor pri završetku možda će se morati priznavati tokom trajanja ugovora i obrnuto;
- Postoje nova posebna pravila o licencama, jamstvima, nepovratnim naknadama koje se unaprijed plaćaju i konsignacijskim aranžmanima; te
- Kao i kod svakog novog standarda, postoji povećani obim objava.

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.

Napomene uz finansijske izvještaje

Subjekti će moći birati između potpune retroaktivne primjene ili prospektivne primjene s dodatnim objavama.

Društvo u ovom trenutku ne može procijeniti utjecaj novih pravila na svoje finansijske izvještaje, već će provesti detaljnu procjenu utjecaja tokom 2017. godine.

- MSFI 16 *Najmovi* (objavljen u januaru 2016. godine i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 01. januara 2019. godine, ranija primjena je dozvoljena samo uz istovremenu primjenu s MSFI-jem 15

MSFI 16 će utjecati primarno na računovodstvo najmoprimca te će rezultirati priznavanjem skoro svih najмова u bilansu. Standard ukida trenutnu razliku između operativnog i finansijskog najma i zahtjeva priznavanje u imovini (pravo na korištenje iznajmljene imovine) i finansijskih obaveza za plaćanje najma za praktično sve ugovore o najmu. Mogućnost izuzeća postoji za kratkoročne najmove i najmove imovine male vrijednosti. Također će biti utjecaja na bilans uspjeha s obzirom na to da će ukupan trošak biti veći u ranijim godinama najma, a manji u kasnijim periodima. Dodatno, troškovi poslovanja će biti zamijenjeni kamatom i amortizacijom, te će se u skladu s tim i ključni pokazatelji poput EBITDA promijeniti. Novčani tok od poslovnih aktivnosti bit će veći jer se otplate glavnice i obaveze za najam klasificiraju u finansijske aktivnosti. Samo će se plaćanje kamata i dalje iskazivati kao novčani tok od poslovnih aktivnosti.

Računovodstvo najmodavca se neće značajnije mijenjati. Mogu se pojaviti neke razlike zbog novih smjernica o definiciji najma. U skladu s MSFI 16 ugovor jest ili sadrži najam ako se njime prenosi pravo upravljanja korištenjem identificirane imovine na određeni vremenski period u zamjenu za naknadu.

Društvo trenutno procjenjuje utjecaj izmjena na svoje finansijske izvještaje.

- Izmjene MSFI 2 – Klasifikacija i mjerenje plaćanja temeljenih na dionicama¹
- Izmjene i dopune MSFI-10 10 i MRS-a 28 pod naslovom „Prodaja i unos imovine između ulagatelja i njegovog pridruženog subjekta ili zajedničkog poduhvata“²
- Izmjene MRS 7 – Inicijativa za objavljivanje³
- Izmjene MRS 12 - Priznavanje odgođene porezne imovine od nerealiziranih gubitaka⁴

Menadžment predviđa da će sva gore navedena tumačenja i standardi biti primijenjeni u finansijskim izvještajima Društva za periode od kada budu na snazi i da njihovo usvajanje neće imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje u periodu prve primjene.

¹ Na snazi za periode koji počinju na ili nakon 01. januara 2018. godine

² Na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon datuma koji će biti utvrđen

³ Na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 01. januara 2017. godine

⁴ Na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 01. januara 2017. godine

3. Temeljne računovodstvene politike

3.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji Društva su pripremljeni u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI).

3.2. Osnova sastavljanja

Finansijski izvještaji su pripremljeni po načelu historijskog troška. Historijski trošak temelji se uglavnom na fer vrijednosti naknade dane u zamjenu za imovinu.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila postignuta na datum mjerenja prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obaveze u urednoj transakciji na glavnom, odnosno najpovoljnijem tržištu pod postojećim tržišnim uslovima, neovisno o tome da li je ona neposredno vidljiva ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Društvo u procjeni fer vrijednosti neke stavke imovine ili obaveza razmatra obilježja dotične stavke imovine, odnosno obaveze koje bi pri utvrđivanju njene cijene na datum mjerenja razmatrali i tržišni sudionici.

Nadalje, mjere fer vrijednosti su za potrebe finansijskog izvještavanja razvrstane u 1., 2., ili 3. kategoriju ulaznih podataka prema njihovom stepenu dostupnosti i značajnosti u odnosu na ukupnu mjeru fer vrijednosti, koje su kako slijedi:

- Ulazni podaci 1. razine (neusklađene) cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu, odnosno identične obaveze i subjektu su dostupne na datum mjerenja.
- Ulazni podaci 2. razine su ulazni podaci koji nisu cijene koje kotiraju i vidljive su za predmetnu imovinu, odnosno obavezu, bilo neposredno, bilo posredno.
- Ulazni podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obavezi koji nisu vidljivi.

Slijedi opis temeljnih računovodstvenih politika.

3.3. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji

Dugotrajna imovina i skupine za prodaju tj. otuđenje razvrstavaju se u imovinu namijenjenu prodaji ako će njihov knjigovodstveni iznos biti nadoknađen prvenstveno prodajom a ne nastavkom upotrebe. Ovaj se uslov smatra ispunjenim samo kad je predmetna imovina, odnosno skupina namijenjena prodaji trenutno dostupna za prodaju u postojećem stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju ove vrste imovine, odnosno skupine za prodaju i ako je prodaja vrlo vjerovatna. Menadžment mora pokazati svoju čvrstu odluku o prodaji, za koju očekuje da će steći uslove za priznavanje kao okončana prodaja u roku od godinu dana od datuma klasifikacije u tu skupinu.

Dugotrajna imovina (i skupine za prodaju) svrstana u skupinu namijenjenu prodaji iskazuje se po nižoj od njezine prethodne knjigovodstvene vrijednosti i njezine fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje.

3.4. Priznavanje prihoda

Prihodi se mjere po fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja za naknadu i umanjuju se za procijenjene iznose povrata od kupaca, količinskih i drugih popusta.

3.4.1. Prihodi od prodaje robe

Prihodi od prodaje robe knjiže se nakon isporuke i prijenosa vlasništva, a to je trenutak kada su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- Društvo je na kupca prenijelo sve značajne rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad robom
- Društvo ne zadržava ni trajno sudjelovanje u upravljanju u mjeri koja se obično povezuje s vlasništvom ni stvarnu kontrolu nad prodanom robom
- iznos prihoda je moguće pouzdano izmjeriti
- vjerovatan je priliv ekonomskih koristi u Društvo povezanih s transakcijom i
- troškovi koji su nastali ili koji trebaju nastati temeljem transakcije mogu se pouzdano izmjeriti.

3.4.2. Prihodi od pružanja usluga

Prihodi temeljem ugovora o pružanju usluga priznaju se prema stepenu dovršenosti ugovora. Datum dovršetka ugovora je datum na koji je projekat okončan.

3.4.3. Prihodi od dividendi i kamata

Prihodi od dividendi, tj. udjela u dobiti priznaju se kad je izglasano pravo dioničara na primitak dividende, uz uslov da je pritjecanje ekonomskih koristi u Društvo vjerovatno te da je prihode moguće pouzdano izmjeriti.

Prihodi od kamata se priznaju kad je vjerovatno da će ekonomske koristi pritjecati u Društvo i kad je prihode moguće pouzdano izmjeriti. Prihodi od kamata obračunavaju se po načelu nastanka na temelju nepodmirene glavnice i po važećoj efektivnoj kamatnoj stopi, a to je stopa kojom se procijenjeni budući novčani primici diskontiraju tokom očekivanog vijeka trajanja finansijske imovine do njenog neto knjigovodstvenog iznosa utvrđenog prilikom prvog priznavanja.

3.4.4. Prihodi od najma (zakupa)

Politika Društva za priznavanje prihoda od poslovnog najma je opisana u bilješci 3.5.1.

3.5. *Najmovi*

Najmovi se svrstavaju u finansijske najmove kad god gotovi svi rizici i nagrade povezani s vlasništvom nad sredstvom prelaze na korisnike najma. Svi drugi najmovi su svrstani u poslovne najmove.

3.5.1. Društvo kao davatelj najma

Potraživanja od korisnika finansijskih najмова iskazuju se kao potraživanja u visini neto ulaganja Društva u najam. Prihodi od finansijskog najma raspoređuju se na obračunske periode na način da odražavaju konstantnu periodičku stopu povrata neto otvorenog ulaganja Društva u najmove. Prihodi od najamnine temeljem poslovnog najma priznaju se linearno tokom perioda predmetnog najma. Početni indirektni troškovi pregovaranja i ugovaranja poslovnog najma se pripisuju knjigovodstvenom iznosu predmeta najma i priznaju linearno tokom perioda najma.

3.5.2. Društvo kao korisnik najma

Imovina koja je predmetom finansijskog najma priznaje se kao imovina Društva po fer vrijednosti na datum stjecanja ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja za najam ako su niža. Povezana obaveza prema davatelju najma iskazuje se u izvještaju o finansijskom položaju kao obaveza temeljem finansijskog najma. Plaćanje temeljem najma se raspoređuje na finansijske troškove i iznose za koje je obaveza najma umanjena kako bi se dobila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Finansijski troškovi direktno se knjiže na dobit i gubitak, osim ako se ne mogu direktno pripisati kvalificiranom sredstvu, u kom slučaju se kapitaliziraju u skladu s općom politikom Društva koja regulira kapitaliziranje troškova pozajmljivanja (v. bilješku 3.7). Nepredviđene najmnine se priznaju kao rashod u periodu u kojem nastaju.

Naknade koje se plaćaju u okviru poslovnih najмова priznaju se kao rashod linearno tokom trajanja najma, osim ako neka druga sistemska osnova ne odražava kvalitetnije vremensku dinamiku trošenja ekonomskih koristi od sredstva koje se drži u najmu. Nepredviđene najmnine temeljem poslovnih najмова se priznaju kao rashod u periodu u kojem nastaju.

Poticaaji primljeni za zaključenje poslovnog najma se priznaju kao obaveza. Ukupna korist poticaja se priznaje linearno kao smanjenje troška najma, osim ako neka druga sistemska osnova ne odražava kvalitetnije vremensku dinamiku trošenja ekonomskih koristi od sredstva koje se drži u najmu.

3.6. Strane valute

Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, transakcije u stranim valutama koje nisu funkcijska valuta subjekta, tj. u stranim valutama su evidentirane primjenom valutnih tečajeva na snazi na datum transakcije. Monetarne stavke u stranim valutama se na kraju svakog izvještajnog perioda ponovno preračunavaju po tečaju važećem na kraju toga perioda. Nemonetarne stavke iskazane po fer vrijednosti koje su nominirane u stranim valutama se ponovno preračunavaju po tečaju važećem na datum utvrđivanja njihove vrijednosti. Nemonetarne stavke u stranoj valuti koje se vode po historijskom trošku se ne preračunavaju ponovno. Tečajne razlike se uključuju u dobit i gubitak perioda u kojem nastaju.

3.7. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu direktno povezati sa stjecanjem, izgradnjom ili izradom kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva znatno vrijeme kako bi bilo spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju, se pripisuje trošku nabavke toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju.

Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava do početka njihovog trošenja na kvalificirano sredstvo se oduzimaju od troškova pozajmljivanja čija kapitalizacija je prihvatljiva.

Svi drugi troškovi pozajmljivanja uključuju se u dobit i gubitak perioda u kojem su nastali.

3.8. Državna davanja

Državna davanja se ne priznaju sve dok ispunjenje uslova za dobivanje državne potpore i primitak potpore ne postanu realno izvjesni. Državne potpore se priznaju u dobit i gubitak sistemski kroz period u kojem Društvo troškove koji trebaju biti pokriveni potporom priznaje kao rashod. Konkretno, državne potpore kod kojih je osnovni uslov da Društvo nabavi, izgradi ili na neki drugi način stekne dugotrajnu imovinu se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju kao prihodi budućih perioda i prenose u dobit i gubitak sistemski i racionalno tokom korisnog vijeka predmetne imovine.

Potraživanja temeljem državnih potpora s naslova nadoknade već nastalih troškova ili gubitaka ili radi pružanja trenutne finansijske pomoći Društvu bez budućih povezanih troškova se priznaje u dobit i gubitak perioda u kojem nastane potraživanje po njima.

Pogodnost državnog zajma odobrenog po kamatnoj stopi nižoj od tržišne se obračunava kao državna potpora i iskazuje kao razlika između primljenih sredstava i fer vrijednosti zajma na temelju kamatnih stopa koje prevladaju na tržištu.

3.9. Primanja zaposlenih

3.9.1. Troškovi penzijskih naknada i otpremnina

Kod penzionih fondova (planova penzionih primanja) s definiranim naknadama, troškovi naknada utvrđuju se primjenom metode projicirane kreditne jedinice, pri čemu se aktuarske procjene izvode na kraju svakog izvještajnog perioda. Svako ponovno mjerenje, koje obuhvata aktuarske dobitke i gubitke, utjecaj promjene gornje granične vrijednosti imovine, ako postoji, i povrata na imovinu plana, tj. fonda odmah se iskazuje u izvještaju o finansijskom položaju, uz iskazivanje zaduženja ili odobrenja u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti perioda u kojem su isti nastali. Ponovno mjerenje iskazano u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti odmah se knjiži na zadržanu dobit i ne prenosi se u dobit ili gubitak. Trošak minulog rada ulazi u dobit ili gubitak perioda u kojem je došlo do izmjene plana. Neto kamata izračunava se primjenom diskontne stope na početku perioda na neto obavezu ili imovinu po osnovi definiranih naknada. Troškovi definiranih naknada razvrstavaju se kako slijedi:

- Na trošak rada, koji uključuje trošak tekućeg rada, trošak minulog rada, kao i dobitke i gubitke po osnovi smanjenja prava i namire.
- Na kamatne prihode ili rashode i
- Ponovno mjerenje.

Društvo prikazuje prve dvije stavke troškova definiranih naknada u sklopu dobiti i gubitka (rashoda po osnovi primanja zaposlenih). Dobici i gubici smanjenja prava obračunavaju se kao troškovi minulog rada.

Obaveza po osnovu otpremnina kod prestanka ugovora o radu iskazuje se kad subjekt više nije u mogućnosti povući svoju ponuđenu otpremninu ili kad subjekt proknjiži s tim povezane troškove restrukturiranja, ovisno što je ranije.

3.9.2. Kratkoročna i druga dugoročna primanja zaposlenih

Po osnovu primanja koje zaposlenici akumuliraju na osnovu plaća i nadnica, godišnjih odmora i bolovanja priznaje se obaveza u periodu pružanja predmetne usluge u nediskontiranom iznosu primanja za koje se očekuje da će biti isplaćena u zamjenu za navedenu uslugu.

Obaveze iskazane po osnovi kratkoročnih primanja mjere se u nediskontiranom iznosu primanja za koja se očekuje da će biti isplaćena u zamjenu za navedenu uslugu.

Obaveze iskazane po osnovi drugih diskontiranih primanja zaposlenih mjere se kao sadašnja vrijednost očekivanih procijenjenih budućih odliva novca iz Društva uslijed plaćanja za usluge koje su zaposleni pružili do izvještajnog datuma.

3.10. Oporezivanje

Rashod temeljem poreza na dobit je zbir tekuće porezne obaveze i odgođenih poreza.

3.10.1. Tekući porez

Tekuća porezna obaveza temelji se na oporezivoj dobiti tekuće godine. Oporeziva dobit razlikuje se od dobiti prije poreza iskazane u izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili odbitne u drugim godinama, kao ni stavke koje nikada nisu oporezive niti odbitne. Tekuća porezna obaveza Društva izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na kraju izvještajnog perioda na snazi, odnosno uskoro na snazi.

3.10.2. Odgođeni porez

Odgođeni porezi priznaju se temeljem razlike između knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obaveza iskazanih u finansijskim izvještajima i pripadajućih poreznih osnovica korištenih za izračunavanje oporezive dobiti. Odgođene porezne obaveze općenito se priznaju po svim privremenim oporezivim razlikama, a odgođena porezna imovina priznaje se do visine vjerojatnog iznosa oporezive dobiti raspoložive za korištenje odbitnih privremenih razlika. Odgođene porezne obaveze i odgođena porezna imovina se ne priznaju ako privremena razlika proizlazi iz prvog knjiženja ostale imovine i ostalih obaveza (osim u slučaju poslovnog spajanja) iz transakcije koja ne utječe ni na oporezivu niti na knjigovodstvenu dobit.

Knjigovodstvena vrijednost odgođene porezne imovine provjerava se na kraju svakog izvještajnog perioda i umanjuje za iznos za koji više nije vjerojatno da će biti raspoloživ kao dostatna oporeziva dobit koja bi omogućila povrat cijelog ili dijela porezne imovine.

Odgođena porezna imovina i odgođene porezne obaveze obračunavaju se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze, odnosno realizacije sredstva a na temelju poreznih stopa i poreznih zakona koji su na kraju izvještajnog perioda na snazi ili u postupku donošenja. Utvrđivanje odgođenih poreznih obaveza i odgođene porezne imovine odražava porezne posljedice koje bi proizašle iz načina na koji Društvo na kraju izvještajnog perioda očekuje ostvariti povrat knjigovodstvenog iznosa svoje imovine, odnosno podmiriti knjigovodstveni iznos svojih obaveza.

3.10.3. Tekući i odgođeni porezi tekuće godine

Tekući i odgođeni porezi se priznaju u dobit i gubitak, osim poreza koji se odnose na stavke koje se iskazuju u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti ili direktno u kapitalu, u kom slučaju se i porez također iskazuje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, odnosno izravno u kapitalu.

3.11. *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se po trošku nabavke umanjenom za akumuliranu amortizaciju.

Kada sastavni dijelovi nekih predmeta nekretnina, postrojenja i opreme budu zamijenjeni u redovnim razmacima, Društvo ih amortizira zasebno utemeljeno na njihovom specifičnom vijeku trajanja. Pored toga, kada se obavlja veliki pregled, trošak tog pregleda se priznaje u knjigovodstvenu vrijednost tog sredstva kao trošak zamjene ako su zadovoljeni kriteriji za priznavanje. Svi drugi troškovi popravke i održavanja se priznaju kao rashod u trenutku nastanka događaja.

Dugotrajna materijalna imovina u izgradnji namijenjena proizvodnji, isporuci ili za administrativne ili još neutvrđene svrhe se iskazuje po trošku nabave umanjenom za priznate gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke, odnosno nabavna vrijednost obuhvata trošak naknade za profesionalne usluge te kod kvalificirane imovine troškove pozajmljivanja kapitalizirane u skladu s računovodstvenom politikom Društva.

Dugotrajna materijalna imovina u izgradnji se nakon dovršetka i kad je spremna za upotrebu prenosi na nekretnine, postrojenja i opremu. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine u pripremi, koja se obračunava na istoj osnovi kao i za ostale nekretnine, započinje kad je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu.

Zemljište u vlasništvu se ne amortizira.

Instalacije i oprema se iskazuju po trošku nabave umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja.

Amortizacija se obračunava na način da se nabavna ili procijenjena vrijednost imovine, osim zemljišta u vlasništvu i dugotrajne imovine u pripremi, otpisuje tokom procijenjenog vijeka upotrebe primjenom linearne metode. Procijenjeni vijek upotrebe, ostatak vrijednosti i metoda amortizacije preispituju se na kraju svake godine, pri čemu se učinci eventualnih procjena obračunavaju prospektivno.

Imovina u posjedu temeljem finansijskom najma amortizira se tokom očekivanog vijeka upotrebe na istoj osnovi kao i imovina u vlasništvu ili tokom perioda predmetnog najma ako je kraće. Međutim, ako nije izvjesno da će do kraja perioda najma Društvo preuzeti vlasništvo nad sredstvom koje je predmetom najma, ono se amortizira kroz period najma ili vijek upotrebe ako je kraći. Nekretnine, postrojenja i oprema se prestaju priznavati prilikom prodaje ili kada se od njihove kontinuirane upotrebe više ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobit ili gubitak od prodaje ili rashodovanja stavke nekretnina, postrojenja i opreme se utvrđuje kao razlika između priliva ostvarenih prodajom i knjigovodstvene vrijednosti predmetnog sredstva koja se priznaje u dobit ili gubitak.

3.12. Investicijska ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine, tj. investicijske nekretnine, a to su nekretnine u posjedu radi zarade od zakupnina/ili povećanja tržišne vrijednosti imovine, uključujući imovinu u izgradnji za te namjene mjere se kod prvog knjiženja po trošku, koji uključuje troškove transakcije. Za mjerenje nakon početnog priznavanja ulaganja u nekretnine su iskazane po modelu troška.

Investicijska nekretnina se prestaje priznavati, tj. isknjižuje se prodajom ili trajnim povlačenjem iz upotrebe, kao i kad se od njenog otuđenja ne očekuju buduće ekonomske koristi. Svaka dobit, odnosno svaki gubitak nastao isknjiženjem nekretnine, a utvrđuje se kao razlika između neto priljeva ostvarenih prodajom i neto knjigovodstvene vrijednosti predmetne nekretnine, uključuje se u dobit i gubitak perioda a u kojem se nekretnina prestala priznavati.

3.13. Nematerijalna imovina

3.13.1. Odvojeno stečena nematerijalna imovina

Odvojeno stečena nematerijalna imovina određenog vijeka upotrebe se iskazuje po trošku nabave umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Amortizacija se obračunava linearnom metodom tokom procijenjenog vijeka upotrebe. Procijenjeni vijek upotrebe i metoda amortizacije se preispituju na kraju svakog izvještajnog perioda, pri čemu se učinci eventualnih promjena procjena obračunavaju prospektivno. Odvojeno stečena nematerijalna imovina neodređenog vijeka upotrebe se iskazuje po trošku nabave umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

3.13.2. Prestanak priznavanja nematerijalne imovine

Nematerijalno sredstvo se prestaje priznavati otuđenjem ili kad se njegovom upotrebom ili prodajom ne očekuju buduće ekonomske koristi. Svaka dobit, odnosno gubitak nastao isknjiženjem stavke nematerijalne imovine, a utvrđuje se kao razlika između neto priliva ostvarenih prodajom i neto knjigovodstvene vrijednosti te stavke, uključuje se u dobit i gubitak perioda u kojem se stavka prestala priznavati.

3.14. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na kraju svakog izvještajnog perioda, Društvo provjerava knjigovodstvene vrijednosti svoje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine da bi utvrdilo da li postoje naznake o gubicima uslijed umanjenja vrijednosti. Ako takve naznake postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogli odrediti eventualni gubici nastali zbog umanjenja. Ako nadoknadivi iznos nekog sredstva nije moguće procijeniti, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada. Ako je moguće odrediti realnu i dosljednu osnovu za raspoređivanje, imovina Društva se također raspoređuje na pojedinačne jedinice koje stvaraju novac, ili ako je to moguće, na najmanju skupinu jedinica koje stvaraju novac za koju je moguće odrediti realnu i konzistentnu osnovu raspoređivanja.

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.

Napomene uz finansijske izvještaje

Nematerijalna imovina neodređenog vijeka upotrebe i ona koja još nije raspoloživa za upotrebu se podvrgava provjeri umanjenja vrijednosti najmanje jednom godišnje te svaki put kada postoji naznaka o mogućem umanjenju.

Nadoknativi iznos je veći iznos uspoređujući fer vrijednost umanjenju za troškove prodaje i vrijednost imovine u upotrebi. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi svode se na sadašnju vrijednost primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za sredstvo za koje procjene budućih novčanih tokova nisu bile usklađene.

Ako je nadoknativi iznos nekog sredstva (ili jedinice koja stvara novac) procijenjen na iznos niži od knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost toga sredstva (jedinice koja stvara novac) umanjuje se do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu, u kom slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti proizašlo iz revalorizacije.

Kod kasnijeg poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost sredstva (jedinice koja stvara novac) se povećava se do njegovog revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa na način da uvećana knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama po tom sredstvu (jedinici koja stvara novac) nisu bili priznati gubici od umanjenja. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se uračunava u dobit ili gubitak, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu, kod kojeg se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.15. Zalihe

Zalihe se mjere po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno od toga što je niže. Troškovi nabave se određuju primjenom metode prosječnog ponderiranog troška. Neto ostvariva vrijednost je procijenjena prodajna cijena u redovnom toku poslovanja umanjena za procijenjene troškove dovršenja i procijenjene troškove koji su neophodni da se obavi prodaja.

3.16. Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju kad Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) koja je proizašla iz prošlih događaja, kad je vjerovatno da će Društvo namiriti tu obavezu i kad je iznos obaveze moguće pouzdano procijeniti. Iskazani iznos rezerviranja odražava najbolju moguću procjenu naknade koju će biti potrebno isplatiti radi namire sadašnje obaveze na kraju izvještajnog perioda uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti povezane s obavezom. Ako se rezerviranje mjeri koristeći procjenu odliva novca potrebnog za namiru sadašnje obaveze, knjigovodstveni iznos obaveze je sadašnja vrijednost tih novčanih odliva (kad je učinak vremenske vrijednosti novca materijalno značajan).

3.17. Finansijski instrumenti

Finansijska imovina i finansijske obaveze priznaju se kada Društvo postane stranom ugovornih odredbi instrumenta. Finansijska imovina i finansijske obaveze se prvi puta knjiže po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi direktno povezani s pribavljanjem ili izdavanjem finansijske imovine i finansijskih obaveza, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak, dodaju se, odnosno oduzimaju od fer vrijednosti kod prvog priznavanja. Transakcijski troškovi direktno povezani s preuzimanjem finansijske imovine ili finansijskih obaveza koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak odmah se priznaju u dobit ili gubitak.

3.17.1. Finansijska imovina

Finansijska imovina razvrstava se u sljedeće kategorije: zajmovi i potraživanja. Klasifikacija ovisi o vrsti i namjeni finansijske imovine i utvrđuje se pri prvom knjiženju. Kupnja i prodaja finansijske imovine redovnim putem počinje se, odnosno prestaje obračunavati na datum trgovanja. Kupoprodaja redovnim putem je kupoprodaja finansijske imovine kojom imovina mora biti isporučena u rokovima utvrđenima propisom ili konvencijom na predmetnom tržištu.

3.17.2. Metoda efektivne kamate

Metoda efektivne kamate je metoda kojom se izračunava amortizirani trošak dužničkog instrumenta i prihod od kamata raspoređuje kroz relevantni period. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se procijenjeni budući novčani priljevi, uključujući sve naknade po plaćenim ili primljenim bodovima koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, zatim troškove transakcije i druge premije i diskonte, svode na prvobitno priznatu neto knjigovodstvenu vrijednost kroz očekivani vijek dužničkog instrumenta ili neki drugi period ako je kraće.

3.17.3. Ulaganja koja se drže do dospijea

Ulaganja koja se drže do dospijea su neizvedena, tj. nederivativna finansijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim dospijecom koje Društvo izričito namjerava i sposobna je držati do dospijea. Ulaganja koja se drže do dospijea se nakon prvog priznavanja vrednuju po amortiziranom trošku, koji se utvrđuje primjenom metode efektivne kamate, ispravljenom za eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

3.17.4. Dani zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su nederivativna finansijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Potraživanja od kupaca, po danim zajmovima i druga potraživanja s fiksnim ili odredivim plaćanjima vode se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za eventualne gubitke zbog umanjenja.

Prihodi od kamata obračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope, izuzev kod kratkoročnih potraživanja, kod kojih priznavanje kamata ne bi bilo materijalno značajno.

3.17.5. Umanjenje finansijske imovine

Finansijska imovina, osim imovine koja se vodi po fer vrijednosti kroz prikaz promjena fer vrijednosti u dobiti ili gubitku, preispituje se na kraju svakog izvještajnog perioda kako bi se utvrdilo postojanje pokazatelja o eventualnom umanjenju. Finansijska imovina je umanjena ako postoji objektivan dokaz da je na procijenjene buduće novčane tokove ulaganja uticao jedan događaj ili više njih nakon početnog priznavanja finansijske imovine.

Objektivan dokaz umanjenja može uključiti:

- Značajne finansijske poteškoće kod druge ugovorne strane, ili
- Kršenje ugovora, primjerice kašnjenje u plaćanju ili neplaćanje kamata ili glavnice, ili
- Izgledno pokretanje stečaja ili finansijskog restrukturiranja kod dužnika, ili
- Nestanak aktivnog tržišta za predmetnu finansijsku imovinu zbog finansijskih poteškoća.

Finansijska imovina, poput potraživanja od kupaca, kod koje je procijenjeno da nije pojedinačno umanjena kasnije se podvrgava procjeni umanjenja na skupnoj osnovi. Objektivan dokaz o umanjenju portfelja potraživanja može biti iskustvo Društva u naplati potraživanja u proteklim periodima, povećanje broja potraživanja s prosječnim kašnjenjem u naplati, kao i znatne promjene nacionalnih ili lokalnih privrednih uslova koji su u korelaciji s kašnjenjem u naplati potraživanja.

Kod finansijske imovine koja se vodi po amortiziranom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih primjenom izvorne efektivne kamatne stope za predmetno finansijsko sredstvo. Jednom priznati gubitak od umanjenja se ne poništava u idućim periodima.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja od kupaca umanjuje se kroz konto ispravka vrijednosti. Potraživanje koje se smatra nenaplativim se otpisuje s konta ispravka vrijednosti, a kasnija naplata prethodno otpisanih potraživanja se odobrava kontu ispravka vrijednosti. Promjene iznosa na kontu ispravka vrijednosti ulaze u dobit i gubitak.

Ako kod finansijske imovine koja se vodi po amortiziranom trošku u idućim perioda dođe do smanjenja gubitka zbog umanjenja njene vrijednosti i smanjenje se objektivno može povezati s događajem nakon priznavanja umanjenja, gubici koji su temeljem umanjenja vrijednosti te imovine prethodno priznati u dobit i gubitak se poništavaju do iznosa knjigovodstvene vrijednosti ulaganja s datumom na koji je utvrđeno smanjenje gubitka a koji nije veći od amortiziranog troška koji bi bio utvrđen da umanjenje nije bilo priznato.

3.17.6. Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje priznavati, tj. isknjižava finansijsko sredstvo samo kad je isteklo ugovorno pravo na novčane prilive po predmetnom sredstvu ili kad finansijsko sredstvo i gotovo sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad njim većim dijelom prenosi na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenosi niti zadržava gotovo sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom i ako i dalje ima kontrolu nad prenesenim sredstvom, priznaje svoj zadržani udjel u sredstvu te povezanu obavezu u iznosima koje eventualno mora platiti.

Ako Društvo zadrži većim dijelom sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad prenesenim finansijskim sredstvom, to sredstvo nastavlja priznavati, uz istovremeno priznavanje osigurane posudbe s naslova ostvarenih priliva.

3.18. *Finansijske obaveze*

3.18.1. Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući obaveze po zajmovima i kreditima, obaveze prema dobavljačima i druge obaveze, prvobitno se knjiže po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate.

Metoda efektivne kamate je metoda kojom se izračunava amortizirani trošak finansijske obaveze i kamatni rashod raspoređuje kroz relevantni period. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se procijenjeni budući novčanih odlivi, uključujući sve naknade po plaćenim ili primljenim bodovima koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, zatim troškove transakcije i druge premije i diskonte, svode na prvobitno priznatu neto knjigovodstvenu vrijednost kroz očekivani vijek finansijske obaveze ili neki drugi period ako je kraće.

3.18.2. Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Društvo prestaje priznavati finansijske obaveze samo i isključivo onda kada su obaveze plaćene, poništene ili su istekle. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti isknjižene obaveze i plaćene naknade te obaveze za naknadu uključuje se u dobit i gubitak.

4. **Kritične računovodstvene prosudbe i ključni izvori neizvjesnosti procjena**

Kod primjene računovodstvenih politika Društva opisanih u Bilješci 1, menadžment Društva dužan je davati prosudbe, izvoditi procjene i pretpostavke o knjigovodstvenim izvorima imovine i obaveza koji nisu trenutno vidljivi iz drugih izvora. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na iskustvu iz prethodnih perioda i drugim čimbenicima koji se smatraju relevantnima. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od procjena. Procjene i pretpostavke iz kojih su procjene izvedene kontinuirano se preispituju. Promjene računovodstvenih procjena se priznaju u periodu revidiranja procjene ako utiču samo na taj period ili u periodu revidiranja procjene i u budućim periodima ako utiču na tekuće i na buduće periode.

4.1. Kritične prosudbe u primjeni računovodstvenih politika

Slijedi opis kritičnih prosudbi menadžmenta u procesu primjene računovodstvenih politika Društva koje su najznačajnije utjecale na iznose priznate u finansijskim izvještajima.

4.2. Glavni izvori neizvjesnosti procjena

U nastavku su iznesene ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i drugi glavni izvori neizvjesnosti procjena na kraju izvještajnog perioda koji nose znatan rizik materijalno značajnog usklađenja knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obaveza u idućoj finansijskoj godini.

4.2.1. Korisni vijek upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo preispituje procijenjeni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svakog izvještajnog perioda.

4.2.2. Umanjenje vrijednosti potraživanja

Uprava Društva primjenjuje računovodstvenu politiku rashodovanja potraživanja da ista rashoduje tek po sticanju sigurnosti da ista ne mogu biti naplaćena. Pri vrednovanju adekvatnosti ispravke vrijednosti za sumnjiva i sporna potraživanja, menadžment Društva svoju procjenu ne bazira na starosnoj strukturi potraživanja i otpisima iz prethodnih perioda.

4.2.3. Definirani planovi primanja

Sadašnja vrijednost obaveze za otpremnine prilikom odlaska u penziju zavisi od brojnih faktora koji se određuju na aktuarskoj osnovi korištenjem brojnih pretpostavki. Aktuarska procjena uključuje različite pretpostavke koje se mogu razlikovati od stvarnog razvitka u budućnosti. Ove pretpostavke uključuju određivanje diskontne stope, buduća povećanja plaća, stope smrtnosti i rast penzija. Zbog kompleksnosti koje su povezane sa procjenom i dugoročnom prirodom procjene, obaveza za definirana primanja je vrlo osjetljiva na promjene u ovim pretpostavkama. Pretpostavke se preispituju na kraju svakog izvještajnog perioda. Parametar koji se najčešće mijenja je diskonta stopa. U određivanju odgovarajuće diskontne stope, menadžment razmatra kamatne stope državnih obveznica.

5. Prihodi iz osnovne djelatnosti

Slijedi analiza prihoda koje je Društvo ostvarilo u tekućoj godini iz aktivnih dijelova poslovanja:

	2017	2016
Prihodi od prodaje učinaka	86.483.716	82.135.013
Ostali poslovni prihodi	26.918.521	24.639.169
	113.402.237	106.774.182

5.1. Analiza prihoda po glavnim proizvodima i uslugama

	2017	2016
Prihodi od prodanih usluga fakturisanog robnog saobraćaja, kolskih dangubnina, najma po RIVu, od željezničkih uprava po kontokorentu i ostalih pruženih usluga na pruži na domaćem i stranom tržištu	80.223.568	80.534.711
Prihodi od prodaje usluga putničkog saobraćaja i najma po RICu	1.559.507	925.126
Prihod od građevinskih, elektro, mašinskih radova, od projektne dokumentacije, prihod od pružanja usluga prevoza izvan transportnog obračuna	4.700.641	675.175
	86.483.716	82.135.012

5.2. Informacije o najvećim kupcima

U prihode od direktne prodaje željezničkih usluga, (vidjeti bilješku 5) uključeni su prihodi od oko 20,99 miliona KM (2016. godine: 19,3 miliona KM) ostvareni prodajom najvećem kupcu Društva Global Ispat Koksna Industrija d.o.o. Lukavac. Najveći kupci Društva su Global Ispat Koksna Industrija d.o.o. Lukavac, JP Elektroprivreda d.d. Sarajevo, ArcelorMittal d.o.o. Zenica, ŽRS a.d. Doboj.

6. Prihodi od ulaganja

	2017	2016
Aktivni dijelovi poslovanja		
Prihodi od zakupnina:		
Prihodi od poslovnog najma:	2.604.310	1.847.840
Ulaganja u nekretnine	958.319	935.203
Ulaganja u transportna sredstva	1.645.991	912.637
	2.604.310	1.847.840

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo
 Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.
 Napomene uz finansijske izvještaje

	2017	2016
Kamatni prihodi:		
Depoziti u bankama	1.525	1.154
Ulaganja koja se drže do dospijeca	3.211	3.211
	4.736	4.365

Slijedi analiza prihoda od ulaganja po kategoriji finansijske imovine.

	2017	2016
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju		
Zajmovi i potraživanja (uključivo novac i stanja na računima u bankama)	1.525	1.154
Ulaganja koja se drže do dospijeca	3.211	3.211
Ukupni kamatni prihodi po finansijskoj imovini koja nije predodređena za iskazivanje po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak	4.736	4.365
	4.736	4.365

7. Ostali prihodi dobici i rashodi i gubici

	2017	2016
Aktivni dijelovi poslovanja		
Dobici/ (gubici) od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme	175.940	28.200
Državna davanja (i)	22.547.167	21.340.000
Prihodi od pruženih usluga opravki	1.064.669	416.072
	23.787.776	21.784.272

- (i) Društvo ima državna davanja. Dio državnih davanja se odnosi na davanja povezana sa sredstvima koja se priznaju kao odloženi prihodi i prenose u dobit i gubitak na sistemskoj osnovi tokom korisnog vijeka upotrebe sredstava. Društvo od Federalnog ministarstva prometa i komunikacija primilo sredstva koja su namijenjena za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture u iznosu od 19.240.000 KM i sredstva za sufinansiranje putničkog saobraćaja u iznosu 2.100.000 KM. Ovo državno davanje je priznato kao državno davanje u periodu u kojem je nastalo takvo potraživanje.

8. Finansijski troškovi

	2017	2016
Aktivni dijelovi poslovanja		
Kamate po dopuštenim prekoračenjima na računima u bankama i bankovnim kreditima (osim onih iz odnosa s povezanim stranama)	1.470.674	2.015.477
Ukupni kamatni rashodi po finansijskim obavezama koje se ne vode fer vrijednosti kroz dobit i gubitak	1.470.674	2.015.477
	1.470.674	2.015.477
Negativne kursne razlike	96	232.961
Ostali finansijski rashodi	467.813	401.356
	1.938.583	2.649.795

Prosječna ponderirana stopa kapitalizacije na posuđena sredstva iznosi općenito 3,33 % godišnje (u 2016.: 3,33 % godišnje).

9. Finansijski prihodi

	2017	2016
Pozitivne kursne razlike	46.631	180
Kamate na potraživanja i zatezne kamte	325.545	277.587
Ostali finansijski prihodi	1.310.637	
	1.682.813	277.767

10. Dobit/ (gubitak) tekuće godine iz aktivnih dijelova poslovanja

Dobit/ (gubitak) tekuće godine iz aktivnih dijelova poslovanja za raspodjelu:

	2017	2016
Vlasnicima Društva	-4.230.171	-31.379.746
	-4.230.171	-31.379.746

Dobit/ (gubitak) tekuće godine iz aktivnih dijelova poslovanja utvrđene nakon usklađenja za stavke koje uvećavaju ili umanjuju dobit:

10.1. Gubici zbog umanjenja vrijednosti finansijske imovine

	2017	2016
Gubici zbog umanjenja potraživanja od kupaca (bilješka 18)	743.957	1.502.751
	743.957	1.502.751
Poništenje gubitaka od umanjenja potraživanja	(822.861)	(190.330)

10.2. Amortizacija materijalne i nematerijalne imovine

	2017	2016
Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme	24.667.266	34.901.996
Amortizacija nematerijalne imovine (uključena u (nabavnu vrijednost prodanih proizvoda i usluga/ trošak amortizacije/ administrativne troškove/ ostale rashode)	119.172	980.283
	24.786.438	35.882.279

Društvo preispituje i procjenjuje realno korisni vijek upotrebe materijalne i nematerijalne imovine najmanje jednom godišnje. Očekivanja po pitanju korisnog vijeka upotrebe su se razlikovala u odnosu na prethodne procjene, te se promjene računovodstvenih procjena, odnosno efekti priznaju prospektivno tokom preostalog korisnog vijeka upotrebe sredstava u skladu sa MRS 8.

Nadzorni odbor Društva je usvojio Odluku o izmjeni amortizacionih stopa broj: NO-24771-1-4/2017., te su amortizacione stope za određene grupe sredstava smanjene u skladu sa procjenom korisnog vijeka upotrebe sredstava.

10.3. Ukupni troškovi materijalnih prava (primanja) zaposlenih

	2017	2016
Troškovi plaća i ostala materijalna prava zaposlenih	72.103.244	76.062.284
	72.103.244	76.062.284

11. Nekretnine, postrojenja i oprema

	2017	2016
Knjigovodstvena vrijednost		
Zemljište u vlasništvu	90.700.705	95.531.862
Zgrade	1.090.289.881	1.099.004.307
Postrojenja, oprema i transportna sredstva	212.734.248	17.275.338
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	80.664.737	73.069.522
	1.474.389.571	1.474.844.680

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.

Napomene uz finansijske izvještaje

	Zemljište u vlasništvu po nabavnoj vrijednosti	Objekti iskazane po nabavnoj vrijednosti	Transportna sredstva, postrojenja i oprema po nabavnoj vrijednosti	U pripremi	Oprema u finansijskom najmu po nabavnoj vrijednosti	Ukupno
Nabavna ili procijenjena vrijednost						
Stanje 1. januara 2016	94.667.957	3.181.756.405	795.563.691	30.067.821	0	4.102.685.874
Povećanja	886.117	3.795.315	1.178.370	49.521.557	0	55.361.359
Otuđenja i rashodovanja	0	-74.278.487	-496.357	-46.697	0	-74.823.753
Prijenos na imovinu u upotrebi	0	0	0	-5.809.169	0	
Ostalo	0	0		-1.293.990	0	-1.293.990
Stanje 31. decembra 2016. / Stanje 01.01.2017.godine	95.531.862	3.111.273.233	796.245.704	73.069.521	0	4.076.120.321
Povećanja	0	55.000	2.773.851	13.952.233	0	16.781.084
Otuđenja i rashodovanja	0	-699.506	-101.311	0	0	-800.817
Prijenos na imovinu u upotrebi	0	3.613.453	2.737.443	-6.350.896	0	0
Prenos na investicijske nekretnine	-4.413.631	-986.859	0	0	0	-5.400.490
Ostalo	-417.525	417.525	0	-6.121	0	-6.121
Stanje 31. decembra 2017.	90.700.705	3.113.672.847	801.655.687	80.664.737	0	4.086.693.976
Akumulirani ispravak vrijednost zbog amortizacije i umanjenja vrijednosti						
Stanje 1. januara 2016.	0	2.069.453.910	558.406.557	0	0	2.627.841.193
Isknjiženo otuđenjem i rashodovanjem	0	-67.501.480	-494.983	0	0	-67.996.463
Amortizacija tekuće godine	0	15.496.701	19.406.017	0	0	34.902.718
Ostalo	0	-5.180.205	0	0	0	-5.180.205
Stanje 31. decembra 2016. / Stanje 01.01.2017	0	2.012.268.926	577.328.657	0	0	2.589.597.584
Isknjiženo otuđenjem i rashodovanjem	0	-699.506	-101.311	0	0	800.817
Amortizacija tekuće godine	0	12.910.016	11.694.093	0	0	24.604.109
Ostalo		-1.096.471				-1.096.471
Stanje 31. decembra 2017.	0	2.023.382.965	588.921.439	0	0	2.612.304.404
Knjigovodstvena 1.474.389.571 vrijednost 31. decembar 2017	90.700.705	1.090.289.882	212.734.246	80.664.737	0	

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo
 Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.
 Napomene uz finansijske izvještaje

Vijek upotrebe za potrebe obračuna amortizacije bio je kako slijedi:

Zgrade, tuneli	50 do 250 godina
Lokomotive, vagoni	40 godina
Mašine	10 do 15 godina

11.1. Imovina založena kao instrument osiguranja

Zemljište i zgrade u vlasništvu knjigovodstvene vrijednosti oko 1.945.536.139 KM (oko 1.206.989.726 KM na dan 31. decembra 2015. godine) založeni su kao jamstvo za obaveze kod Porezne Uprave. Društvo nema pravo istu imovinu založiti kao osiguranje plaćanja za druge obaveze po zajmovima i kreditima, niti ju prodati drugom subjektu.

12. Ulaganja u nekretnine

	2017	2016
Trošak nabavke		
Dovršena ulaganja u nekretnine	5.810.470	1.569.607
	2017	2016
Stanje na početku godine	1.569.607	0
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	4.561.018	1.569.607
Prenos sa investicijskih nekretnina na nekretnine postrojenja i opremu	256.998	
Amortizacija tekuće godine	63.157	
Stanje na kraju godine	5.810.470	1.569.607

Sve investicijske nekretnine su u vlasništvu Društva. Uslovi najмова su definisani ugovorima sklopljenim sa zakupoprincipima, poput obaveznog depozita u visini tri mjesečne kirije, prefakturisanje troškova režija, uzimanje mjeničnih izjava i mjenice bez protesta, rokove plaćanja zakupnina, te ostale bitne elemente ugovornog odnosa.

13. Ostala nematerijalna imovina

	2017	2016
Knjigovodstvena vrijednost		
Software	453.333	562.597
	453.333	596.597

	Kapitalizirana ulaganja u razvoj	Patenti	Licence	Software	Ostalo	Ukupno
Trošak						
Stanje 1. januara 2016.	0	0	0	5.265.996	68.138	5.256.571
Nove nabavke	0	0	0	8.760	0	77.563
Stanje 31. decembra 2016.	0	0	0	5.274.756	68.138	5.342.894
Nove nabavke	0	0	0	10.675		10.675
Stanje 31. decembra 2017.	0	0	0	5.284.665	68.138	5.353.803
Akumulirani ispravak vrijednosti zbog amortizacije i umanjenja vrijednosti						
Stanje 1. januara 2016.	0	0	0	3.731.876	68.138	3.800.014
Trošak amortizacije	0	0	0	980.284	0	980.284
Stanje 31. decembra 2016.	0	0	0	4.712.160	68.138	4.780.298
Trošak amortizacije	0			119.172	0	119.172
Stanje 31. decembra 2017.	0	0	0	4.831.332	68.138	4.899.470

Koristan vijek upotrebe za potrebe obračuna amortizacije bio je kako slijedi:

Software 7-10 godina

14. Ovisna društva

14.1. Struktura Grupe

Društvo je vlasnik 100-postotnog udjela u Društvu Olimpik turs d.o.o Sarajevo i JU Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju Sarajevo. Vrijednost udjela u Društvu Olimpik turs d.o.o. Sarajevo iznosi 2.000 KM, a u JU Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju Sarajevo iznosi 40.031 KM.

Napomena: Općinskom sudu u Sarajevu podnesen je zahtijev za otvaranje stečajnog postupka uslijed platežne nesposobnosti stečajnog dužnika, Željezničko ugošteljstvo, trgovina i turizam „OLIMPIK TURS“ d.o.o. Sarajevo, dana 23.11 2017.godine, u skladu sa članom 13. Zakona o stečajnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03, 32/04 i 42/06)

Dana 21.12.2017.godine održano je ročište radi saslušanja zakonskog zatupnika stečajnog dužnika Željezničko ugošteljstvo, trgovina i turizam „OLIMPIK TURS“ d.o.o. Sarajevo.

14.2. Transakcije sa povezanim licima

	2017	2016
Olimpik turs d.o.o. (i)	5.491	18.529
Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju (ii)	305.385	291.416
(i) Usluge reprezentacije		
(ii) Zdravstvene usluge i usluge deratizacije i dezinfekcije		

15. Ostala finansijska imovina

	2017	2016
Ulaganja do dospjeća iskazana po amortiziranom trošku		
Mjenice (i)		
Zadužnice (ii)	72.433	63.129
	72.433	63.129
Zajmovi i potraživanja po amortiziranom trošku		
Zajmovi ostalim subjektima (vi)	71.744	82.559
	71.744	82.559
	144.177	145.688
Tekuće dospjeće	0	0
Dugoročni dio	144.177	145.688
	144.177	145.688

- (i) Kamata na zadužnice (obveznice FBiH – ratna potraživanja) je 2,5 % i plaća se mjesečno. Zadužnice dospijevaju u junu 2023. godine. Najniži kreditni rejting ugovornih strana je B. Ni jedna stavka ove imovine nije dospjela niti je njena vrijednost smanjena.
- (ii) Društvo je nekolicini svojih uposlenika odobrilo stambene zajmove.

16. Ostala imovina

	2017	2016
Plaćeni avansi	262.019	5.061.338
Ostalo (i)	1.623.733	1.264.302
	<u>1.855.752</u>	<u>6.325.640</u>
Kratkoročni	1.621.241	1.261.811
Dugoročni	264.511	5.063.829
	<u>1.885.752</u>	<u>6.325.640</u>

- (i) Potraživanja za nefakturisani prihod i ostala stalna materijalna sredstva u upotrebi.

17. Zalihe

	2017	2016
Sirovine i materijal	23.825.466	27.175.017
	<u>23.825.466</u>	<u>27.175.017</u>

Nabavna vrijednost zaliha koja je u tekućoj godini priznata kao rashod iznosi 7,1 miliona KM (8,6 miliona KM na dan 31. decembra 2016. godine).

18. Potraživanja od kupaca i druga kratkoročna potraživanja

	2017	2016
Potraživanja od kupaca	21.900.069	24.781.277
Ispravak vrijednosti za sumnjiva potraživanja od kupaca	5.718.220	6.637.958
	<u>16.181.849</u>	<u>18.143.319</u>
Ostalo (i)	13.132.434	15.891.226
	<u>29.314.283</u>	<u>34.034.545</u>

- (i) Kontokorentni obračuni s drugim željezničkim kompanijama, potraživanja iz zajedničkih poslova, potraživanja za PDV i ostalo.

18.1. Potraživanja od kupaca

Prosječni period kreditiranja prodaje je 20 dana. Za prvih 0 dana kašnjenja od datuma fakture se ne obračunavaju zatezne kamate, a nakon tog perioda se na zaostali iznos zaračunava zatezna kamata u visini 12 % godišnje. Ispravka vrijednosti za potraživanja od kupaca dospjela prije 120 – 365 dana se knjiži na osnovu iskustva s nenaplaćenim potraživanjima u proteklim periodima te analizi tekućeg finansijskog položaja kupca.

Prije nego što prihvati novog kupca, Društvo koristi vanjski sistem ocjenjivanja kreditne sposobnosti kako bi procijenila kreditnu sposobnost kupca i odredila kreditni limit za svakog pojedinog kupca. Limiti i ocjene se provjeravaju dva puta godišnje. Najveću ocjenu kreditne sposobnosti prema vanjskom sistemu ocjenjivanja kreditne sposobnosti koji Društvo koristi ima oko 26 % potraživanja od kupaca, koja nisu niti dospjela niti su umanjena. Od ukupnog stanja potraživanja od kupaca na kraju perioda 6.043.037 KM (7.494.585 KM na dan 31. decembar 2016. godine) odnosi se na potraživanja od društva Global Ispat Koksna industrija d.o.o. Lukavac, jednog od najvećih kupaca Društva. Nema drugih kupaca koji bi u ukupnim potraživanjima od kupaca bili zastupljeni s više od 12 %.

U iskazana potraživanja su uključena potraživanja koja su dospjela na izvještajni datum (vidjeti analizu dospjeća) za koje Društvo nije evidentiralo ispravku vrijednosti jer nije bilo značajne promjene kreditne sposobnosti kupaca, te su potraživanja, na koja se obračunavaju kamate nakon proteka 30 dana od roka naplate, još uvijek smatraju nadoknadivima.

Analiza dospjelih potraživanja kod kojih nije utvrđena smanjena vrijednost:

	2017	2016
31-60 dana	341.916	
61 - 90 dana	533.774	7.326.380
91 - 120 dana	1.364.774	615.538
Preko 121 dana	6.738.373	8.527.504
Ukupno	8.978.837	16.469.422

Posmatrajući starosnu strukturu, najveći iznos potraživanja starija od 91 dan se odnose na potraživanja od kupca GIKIL d.o.o. Lukavac koja su reprogramirana po Izjavi broj: 361-10-02/17 od 04.10.2017. godine, a od 01.09.2017. godine Kupac plaća avansno za pružene usluge transporta. Također, u potraživanjima starijim od 91 dan spadaju i potraživanja od kupca Aluminij d.d. Mostar koja su također reprogramirana po Izjavi broj: 04-5-354/2017 od 20.10.2017. godine. Kupci redovno izmiruju i po dospjeću rate po sukladno definisanim otplatnim planovima iz datih Izjava o izmirenju duga na rate.

Promjene na kontu ispravka vrijednosti za sumnjiva potraživanja:

	2017	2016
Stanje na početku godine	6.637.958	6.650.098
Priznati gubici zbog smanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca	30.898	467.370
Naplaćeni iznosi tokom godine	-808.749	-479.510
Isknjiženje	-141.886	
Stanje na kraju godine	5.718.220	6.637.958

Kod utvrđivanja mogućnosti povrata nekog potraživanja, Društvo razmatra eventualne promjene kreditne sposobnosti dužnika od datuma na koji je odobren kredit do kraja izvještajnog perioda. Koncentracija kreditnog rizika je ograničena zbog velike baze klijenata, koji nisu međusobno povezani.

Analiza dospjelih ostalih potraživanja (potraživanja iz specifičnih poslova) kod kojih nije utvđena smanjena vrijednost:

	2017	2016
31-60 dana	634.193	280.530
61 - 90 dana	27.755	516.327
91 - 120 dana	3.642.132	462.768
Preko 121 dana	4.225.221	9.335.583
Ukupno	8.529.301	10.595.208

Posmatrajući starosnu strukturu, najveći iznos potraživanja starija od 91 dan se odnose na potraživanja od kupca Srbija Kargo a.d. Beograd koja su reprogramirana na osnovu Sporazuma o izmirenju duga na rate broj: 1/2017-900 od 31.07.2017. godine. Također, u potraživanjima starijim od 91 dan spadaju i potraživanja od kupca Željeznice Republike Srpske a.d. Doboj koja su reprogramirana po osnovu Izjave o izmirenju duga na rate broj: V-1.11094-1/17 od 07.07.2017. godine. Kupci redovno izmiruju i po dospeljeću rate po sukladno definisanim otplatnim planovima iz datih Izjava o izmirenju duga na rate.

19. Osnovni kapital

	2017	2016
Osnovni kapital	760.466.703	850.225.385
	760.466.703	850.225.385

20. Zadržana dobit/ (gubitak) i dividende/ udjeli u dobiti po instrumentima kapitala

	2017	2016
Zadržana dobit (gubitak)	-4.230.171	-89.758.682
	-4.230.171	-89.758.682
Stanje na početku godine	-89.758.682	-58.378.936
Dobit (gubitak) dodijeljen vlasnicima	-4.230.171	-31.379.747
Pokriće gubitka iz osnovnog kapitala	89.758.682	0
Ispravka pogreške		0
Stanje na kraju godine	-4.230.171	-89.758.682

21. Obaveze po zajmovima i kreditima

	2017	2016
S instrumentima osiguranja plaćanja - po amortiziranom trošku		
Bankovni krediti (i)	25.575.224	34.343.873
Zajmovi ostalih subjekata (ii)	463.746.619	453.972.939
	489.321.843	488.316.813
Tekuće dospijeće	66.285.453	31.403.223
Dugoročni dio	423.036.391	456.913.590
	489.321.843	488.316.813

21.1. Sažeti pregled kreditnih uslova

- (i) Riječ je o zajmovima kreditnog društva s varijabilnom kamatnom stopom i dospijećem do tri godine (četiri godine na dan 31. decembra 2016.g.). Prosječna ponderirana kamatna stopa na ove kredite je 5 % godišnje (na dan 31. decembar 2016. godine.: 5 % godišnje).
- (ii) Dana 8. decembra 2015. godine Vlada FBiH odobrila je Društvu reprogram obaveza po kreditima EIB, EBRD, Patentes Talgo, Koncesioni kredit Republike Portugal s dospijećem do 17 godina (18 godina na dan 31. decembra 2015.godine). Prosječna ponderirana kamatna stopa na ove kredite je 3,17 %.

22. Ostale finansijske obaveze

	2017	2016
Ostalo (i)	56.424.956	56.476.791
Tekuće dospijeće	14.855.653	11.359.285
Dugoročni dio	41.569.303	45.117.506
	56.435.084	56.476.791

(i) Obaveze po kamatama.

23. Rezerviranja

	2017	2016
Primanja zaposlenih	5.957.677	5.856.017
Ostala rezerviranja	2.984.924	2.962.715
	8.942.601	8.818.732
Kratkoročna	100.680	25.170
Dugoročna	8.093.822	7.394.669
	8.942.601	8.818.732

23.1. Ostala rezerviranja

	Rezerviranja za radne sporove (ii)	Rezerviranja za ostale sudske sporove (iii)	Drugo	Ukupno
Stanje 1. januara 2017.	2.313.380	649.335	0	2.962.715
Nova rezerviranja u tekućoj godini	209.668	0	0	209.668
Smanjenje rezerviranja na osnovu isplata/ ostalih oblika odricanja od budućih ekonomskih koristi	-143.563	-43.894	0	-187.458
Stanje 31. decembra 2017.	2.379.483	605.440	0	2.984.923

24. Planovi penzionih naknada

24.1 Planovi definiranih naknada

Posljednju aktuarsku procjenu sadašnje vrijednosti obaveza temeljem definiranih naknada na dan 31. decembra 2017. godine obavio je ovlaštenih aktuar Nedim Gavranović, član Udruge ovlaštenih aktuara države Bosne i Hercegovine. Sadašnja vrijednost obaveza temeljem definiranih naknada i s njom povezani troškovi tekućeg i minulog rada procijenjeni su metodom projicirane kreditne jedinice.

Aktuarske procjene su izvedene na osnovu sljedećih glavnih pretpostavki:

☐ Diskontna stopa od 3,5 % (2016: 3,5%)

☐ Inflacija 1 %

AKTUARSKE PROCJENE

Slijedi prikaz promjena sadašnje vrijednosti obaveza po definiranim naknadama u tekućoj godini:

	2017	2016
Trošak usluge (rada)		
Trošak tekućeg rada	270.517	256.751
Neto rashodi od kamata	194.136	237.270
Dio troškova definiranih naknada uračunan u dobit ili gubitak	464.653	494.021
Ponovno mjerenje neto obaveze po osnovi definiranih naknada		
Aktuarski dobici i gubici zbog promjena demografskih pretpostavki		
Aktuarski dobici i gubici zbog promjena finansijskih pretpostavki		
Aktuarski dobici i gubici zbog usklađenja prema iskustvu	255.526	593.253
Ostalo (navesti)		
Dio troškova definiranih naknada iskazan u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	255.526	593.253
Ukupno	720.179	1.087.274

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo
 Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.
 Napomene uz finansijske izvještaje

Iznosi iskazani po osnovi definiranih naknada u sklopu sveobuhvatne dobiti:

IZNOSI KOJI SU I ISKAZANI PO OSNOVI DEFINIRANIH NAKNADA U SKLOPU SVEOBUH VATNE DOBITI

	2017	2016
Kumulativni dobici (gubici) priznati direktno u kapitalu na 01.01.		
Aktuarski dobici (gubici) kako su prikazani u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	-255.526	-593.253
od toga: priznato direktno u kapitalu aktuarskih (dobitaka) u izvještajnom periodu	-255.526	-593.253
od toga: prilagodbe usljed smanjenja (u skladu s MRS 19.58)		
Kumulativni gubici (dobici) priznati direktno u kapitalu na 31.12.	-255.526	-593.253

Trošak tekućeg rada i neto kamatni rashod tekuće godine uračunani su u rashode za primanja zaposlenih iskazane u dobiti ili gubitku. Od ukupnih rashoda tekuće godine po ovoj osnovi, iznos od 464.653 KM uračunan je u dobit ili gubitak i iskazan unutar operativnih rashoda. Učinak ponovnog mjerenja neto obaveze definiranih naknada je uključen u ostalu sveobuhvatnu dobit / gubitak kako to zahtjeva MRS 19. 127 -130.

PROMJENE SADAŠNJE VRIJEDNOSTI OBAVEZA PO DEFINIRANIM NAKNADAMA

	2016	2015
Početno stanje obaveze po definiranim naknadama	5.856.017	5.272.678
Trošak tekuće usluge	270.517	256.751
Trošak kamate	194.136	237.270
Gubitak/ (dobitak) od ponovnog mjerenja	255.526	593.253
Kursne razlike iz preračunavanja inostranih planova		
Isplaćene naknade	-618.520	-503.935
Ostalo		
Zaključno stanje obaveze po definiranim primanjima	5.957.676	5.856.017

Aktuarske pretpostavke, demografske i finansijske

Od aktuarskih pretpostavki navedenih u MRS 19.76, za aktuarski obračun primanja nakon zaposlenja i ostalih dugoročnih primanja Društva su potrebne:

- Demografske pretpostavke i to
 - ☐ smrtnost i trajna invalidnost tokom zaposlenja;
 - ☐ stope fluktuacije, sporazumnog prekida radnog odnosa, invalidnosti i ranijeg penzionisanja zaposlenih, i slično;

- Finansijske pretpostavke i to

- ☐ diskontna stopa;
- ☐ buduće zarade i primanja i slično.

Uočeno je da određeni broj radnika odlazi u penziju prije navršenih 40 godina radnog staža. Razlog tome je velik broj radnika koji imaju "ratni radni staž" koji mogu iskoristiti po svojoj volji i dostići uslove za penziju i prije navršenih 40 godina radnog staža. Prepoznavajući ovu specifičnost, pretpostavka je da će u prosjeku radnici odlaziti u penziju kada napune uslov radnog staža od 39 godina i 7 mjeseci, a uslov starost zaposlenika ostaje kako je definisano zakonom.

Struktura aktuarskih dobitaka i gubitaka

U skladu sa MRS 19.141, u Prilogu 1 prikazujemo aktuarske dobitke i gubitke odvojeno za dio aktuarskih dobitaka i gubitaka koji proističe iz promjena demografskih pretpostavki, za dio aktuarskih dobitaka i gubitaka koji proističe iz promjena finansijskih pretpostavki, te preostali dio koji proističe iz prilagođavanja iskustvenim promjenama.

Sljedeća tabela daje pregled aktuarskih dobitaka i gubitaka po organizacionim jedinicama (Direkcija i operater/infrastruktura) i po segmentima objašnjenim u prethodnom paragrafu.

	Aktuarski dobitci i gubici usljed prilagođavanja iskustva	Aktuarski dobitci i gubici usljed promjene demografskih pretpostavki	Aktuarski dobitci i gubici usljed promjene finansijskih pretpostavki	Aktuarski dobitci i gubici usljed promjene aktuarskih pretpostavki	Aktuarski dobitci i gubici UKUPNO
Bihać PI	-11.572,76	11.794,51	0,00	11.794,51	221,75
Bihać PPP	-1.054,15	8.990,96	0,00	8.990,96	7.936,81
Generalna Direkcija PI	2.581,74	14.386,07	0,00	14.386,07	16.967,81
Generalna Direkcija PPP	17.005,03	21.362,23	0,00	21.362,23	38.367,26
Mostar PI	-248,36	27.729,91	0,00	27.729,91	27.481,55
Mostar PPP	774,86	14.198,13	0,00	14.198,13	14.972,99
Sarajevo PI	-8.104,64	26.392,78	0,00	26.392,78	18.288,14
Sarajevo PPP	8.513,00	20.033,75	0,00	20.033,75	28.546,75
Tuzla PI	-10.944,04	38.502,86	0,00	38.502,86	27.558,82
Tuzla PPP	-850,53	22.238,63	0,00	22.238,63	21.388,10
Zenica PI	2.862,79	26.718,47	0,00	26.718,47	29.581,26
Zenica PPP	4.429,23	19.786,20	0,00	19.786,20	24.215,43
UKUPNO	3.392,17	252.134,50	0,00	252.134,50	255.526,67

Tabela 1. Pregled aktuarskih dobitaka i gubitaka po segmentima.

Promjena demografskih pretpostavki je blago smanjenje očekivane starosti kao jednog od uvjeta odlaska u penziju.

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.

Napomene uz finansijske izvještaje

Sljedeća tabela daje pregled aktuarskih dobitaka i gubitaka po organizacionim jedinicama (operator/infrastruktura) i po segmentima objašnjenim u prethodnom paragrafu.

	Aktuarski dobiti i gubici usljed prilagoda- vanja iskustva	Aktuarski dobiti i gubici usljed promjene demografskih pretpostavki	Aktuarski dobiti i gubici usljed promjene finansijskih pretpostavki	Aktuarski dobiti i gubici usljed promjene aktuarskih pretpostavki	Aktuarski dobiti i gubici UKUPNO
UKUPNO PI	-25.425,28	145.524,60	0,00	145.524,60	120.099,32
UKUPNO PPP	28.817,45	106.609,90	0,00	106.609,90	135.427,35
UKUPNO	3.392,17	252.134,50	0,00	252.134,50	255.526,67

Tabela 2.Pregled aktuarskih dobitaka i gubitaka po segmentima.

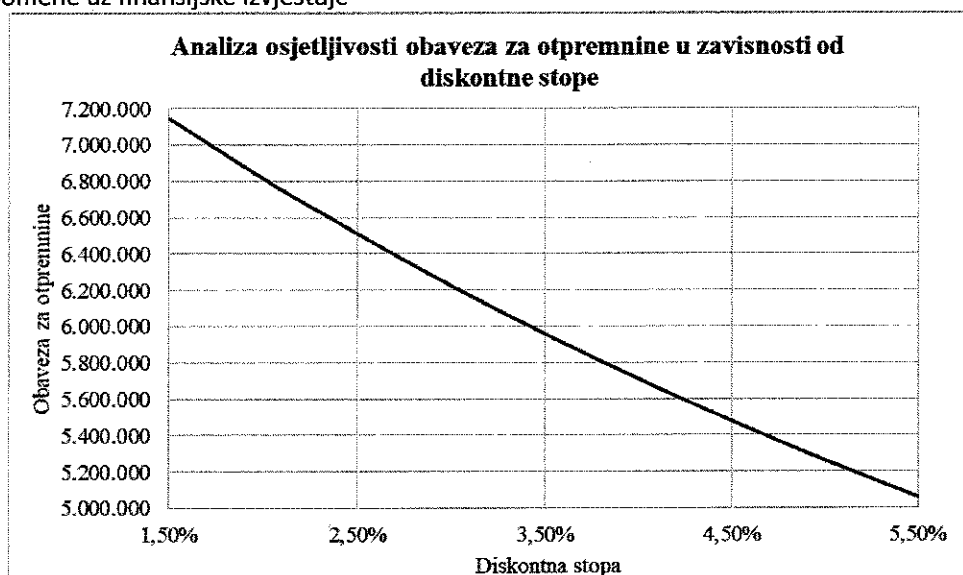
ANALIZA OSJETLJIVOSTI

U skladu sa MRS 19.145, potrebno je za svaku značajnu aktuarsku pretpostavku sa stanjem na kraju obračunskog perioda pokazati kako bi se mijenjala obaveza definisanih naknada u zavisnosti od mogućih razumnih promjena aktuarskih pretpostavki na taj dan.

Značajnim aktuarskim pretpostavkama u obavezama prikazanim u Tabeli 9 smatramo pretpostavku o diskontnoj stopi, pretpostavku o budućem porastu prosječnih plaća u FBiH i pretpostavku o smrtnosti, odnosno o prekidu radnog odnosa prije penzionisanja.

Analiza osjetljivosti se vrši pretpostavljajući fiksne vrijednosti svih ostalih parametara i pretpostavki osim jednog parametra koji se mijenja. Ovo ograničava analizu osjetljivosti jer u praksi se često događa da se više parametara mijenja u isto vrijeme.

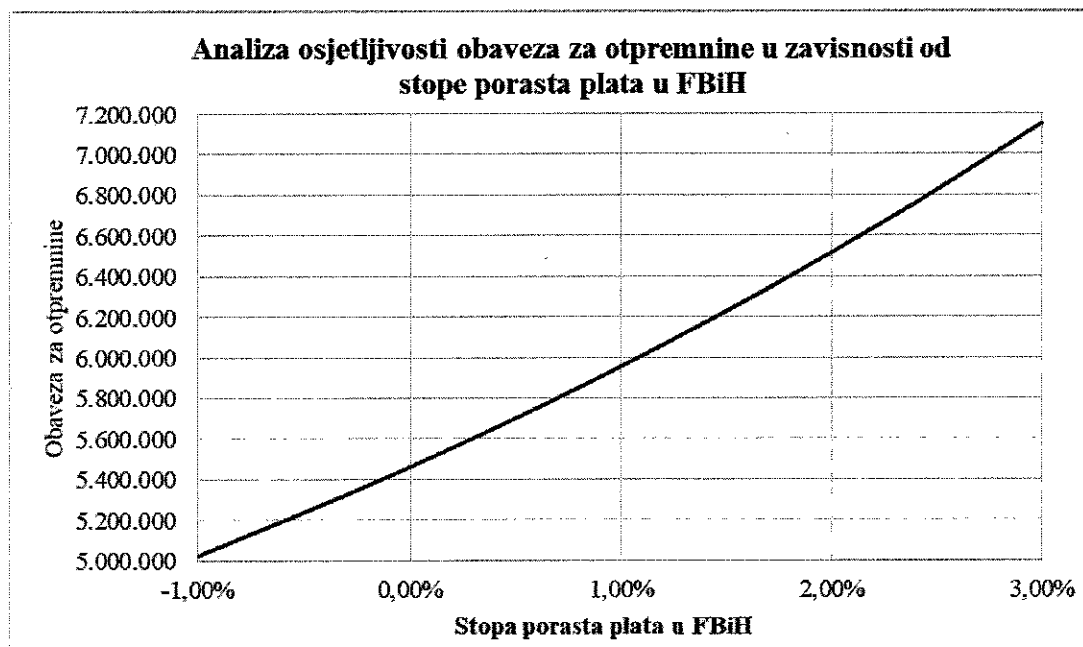
Diskontna stopa pretpostavljena u ovog obračunu je 3,5% godišnje za sve naredne godine. Osjetljivost obaveza definisanih naknada u ovom obračunu na promjene pretpostavke o diskontnoj stopi su prikazane na Grafu 1.

Graf 1. Analiza osjetljivosti obaveze za otpremnine u zavisnosti od diskontne stope

Ilustracije radi, navedimo da smanjenje diskontne stope za 0,5% rezultira porastom obaveze za 265.842,68 KM. Povećanje diskontne stope za 0,5% rezultira smanjenjem obaveze za 248.028,65 KM.

U ovom obračunu smo pretpostavili da će stopa porasta prosječne plate u FBiH u narednim godinama biti 1,0% godišnje za sve naredne godine. Osjetljivost obaveza definisanih naknada u ovom obračunu na promjene pretpostavke o stopi porasta prosječne plate u FBiH su prikazane na Grafu 2.

Graf 2. Analiza osjetljivosti obaveze za otpremnine u zavisnosti od stope porasta prosječne plate u FBiH

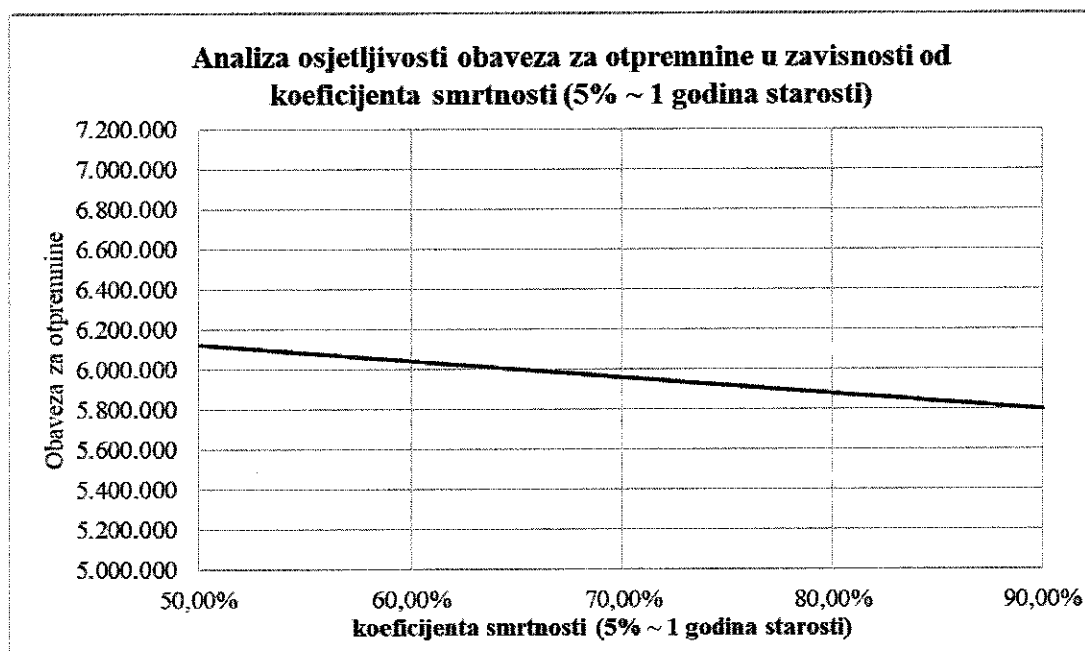
JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.

Napomene uz finansijske izvještaje

Ilustracije radi, navedimo da smanjenje pretpostavljene stope porasta prosječne plaće u FBiH za 0,5% rezultira smanjenjem obaveze za 255.117,71 KM. Povećanje pretpostavljene stope porasta prosječne plaće u FBiH za 0,5% rezultira povećanjem obaveze za 271.217,85 KM.

U ovom obračunu smo Tablice smrtnosti bazirane na popisu stanovništva Bosne i Hercegovine 1980-82 godine prilagodili iskustvu zaposlenih u Željeznicama FBiH u posljednje četiri godine. Ovo prilagođavanje smo vršili koristeći dva koeficijenta. Prvi od ta dva koeficijenta uzima vrijednost 70%. Vrijednost ovog koeficijenta određuje u znatnoj mjeri prosječnu starost doživljenja za novorođene. Promjena vrijednosti ovog koeficijenta za 6,6% rezultira sa promjenom prosječne starost doživljenja za novorođene od otprilike 1 godinu. Osjetljivost obaveza definisanih naknada u ovom obračunu na promjene pretpostavke o ovom koeficijentu su prikazane na Grafu 3.

Graf 3. Analiza osjetljivosti obaveze za otpremnine u zavisnosti od koeficijenta smrtnosti (6,6% ~ 1 year)

Ilustracije radi, navedimo da smanjenje koeficijenta korištenog prilikom prilagođavanja tablica smrtnosti za 10% (prosječna starost doživljenja za novorođene se povećava za oko 1,5 godina) rezultira povećanjem obaveze za 81.920,16 KM. Povećanje koeficijenta korištenog prilikom prilagođavanja tablica smrtnosti za 10% rezultira smanjenjem obaveze za 80.635,24 KM.

25. Ostale obaveze

	2017	2016
Obaveze prema uposlenicima	185.054.402	190.589.280
Ostale obaveze	7.736.900	7.538.659
Kratkoročne	192.777.345	198.113.983
Dugoročne	13.957	13.957
	192.791.302	198.127.940

26. Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze

	2017	2016
Obaveze prema dobavljačima (i)	9.966.145	17.176.032
Ostalo (ii)	24.927.608	22.347.206
	34.893.753	39.523.238

- (i) Prosječni period kreditiranja nabavke određene robe iz Bosne i Hercegovine je 45 dana. Za prvih 0 dana kašnjenja od datuma fakture se ne obračunavaju zatezne kamate, a nakon isteka tog perioda se na zaostali iznos zaračunava zatezna kamata u visini 12 % godišnje. Društvo ima politike za upravljanje finansijskim rizikom kako bi se pobrinulo da sve obaveze budu plaćene unutar ugovorenog perioda kreditiranja.
- (ii) Kontokorentni obračun s drugim željezničkim poduzećima.

Analiza dospelih obaveza prema dobavljačima

	2017	2016
31-60 dana	599.250	538.484
61 - 90 dana	124.543	2.782.005
91 - 120 dana	10.235	226.900
Preko 121 dana	6.419.397	9.138.978
Ukupno	7.153.425	12.686.367

27. Finansijski instrumenti

27.1. Upravljanje rizikom kapitala

Društvo upravlja svojim kapitalom kako bi osiguralo vremenski neograničeno poslovanje, uz istovremenu realizaciju najvećeg mogućeg povrata za interesne strane kroz optimiziranje stanja između dužničkog i vlasničkog kapitala. Opća strategija Društva nije se promijenila u odnosu na 2016. godinu.

Kapital Društva sastoji se od dužničkog dijela, koji uključuje primljene zajmove i kredite objavljene u bilješkama 26.1.1. umanjene za novac u blagajni i stanja na računima u bankama (tzv. neto dug) i vlasničkog kapitala, koji obuhvata osnovni kapital, rezerve i akumuliranu dobit/ gubitak objavljeno u bilješkama 19 do 20.

Uprava Društva pregledava strukturu kapitala svaki mjesec. U okviru pregleda, Uprava Društva promatra cijenu kapitala i rizike povezane sa svakom klasom kapitala. Ciljni koeficijent finansiranja Društva je 10-15% i predstavlja omjer neto duga i kapitala. Na dan 31. decembar 2017. godine, koeficijent finansiranja od 69,92 % (nastavak bilješke) bio je iznad gornje granice.

27.1.1. Koeficijent finansiranja

Koeficijent finansiranja na kraju izvještajnog perioda:

	2017	2016
Dug (i)	545.746.799	544.793.604
Novac u blagajni i stanja na računima	-17.600.221	-11.019.166
Neto dug	528.146.578	533.774.438
Kapital (ii)	755.387.752	759.873.450
Omjer neto duga i glavnice	69,92%	70,25%

- (i) Dug obuhvata obaveze po dugoročnim i kratkoročnim zajmovima i kreditima i ostale finansijske obaveze kako je navedeno u bilješkama 21 i 22.
- (ii) Kapital uključuje sav kapital i rezerve kojima Društvo upravlja kao kapitalom.

27.2. Kategorije finansijskih instrumenata

	2017	2016
Finansijska imovina		
Novac i novčani ekvivalenti	17.600.221	11.019.166
Ulaganja koja se drže do dospeljeća	72.433	63.129
Zajmovi i potraživanja	29.466.621	34.117.104
Finansijske obaveze		
Po amortiziranom trošku	772.155.73	781.006.761

27.3. Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Uprava Društva pruža usluge segmentima djelatnosti unutar Društva, koordinira pristupom domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu, prati finansijske rizike povezane s poslovanjem Društva i njima upravlja putem internih izvještaja o rizicima u kojima su izloženosti analizirane po stepenu i veličini rizika. Riječ je o tržišnom riziku, koji uključuje valutni rizik, rizik kamatne stope i drugi cjenovni rizik, zatim kreditnom riziku i riziku likvidnosti.

Društvo nastoji svesti učinke spomenutih rizika na najmanju moguću razinu. Društvo ne zaključuje ugovore o finansijskim instrumentima, što se odnosi i na izvedene finansijske instrumente, niti njima trguje za spekulativne svrhe.

27.4. Tržišni rizik

Društvo je temeljem svojih djelatnosti izloženo finansijskim rizicima prvenstveno u vidu promjene valutnih tečajeva (v. bilješku 26.5) i kamatnih stopa (v. bilješku 26.6).

27.5. Upravljanje valutnim rizikom

Društvo određene transakcije zaključuje u stranoj valuti, te je po tom pitanju izložena rizicima promjene valutnih tečajeva. U idućoj tablici su prikazani knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i monetarnih obaveza Društva u stranoj valuti na kraju izvještajnog perioda:

	Obaveze		Imovina	
	2017	2016	2017	2016
USD	7.845.728	5.039.566	0	0
CHF	44.529	28.027	0	0
EUR	277.861.772	274.297.802	4.574.546	3.758.673

27.5.1. Analiza osjetljivosti na valutni rizik

Društvo je prvenstveno izloženu riziku po valuti zemlje USA , (valuti USD), valuti zemlje Švicarska (valuti CHF) i valuti EUR.

U idućoj tabeli analizirana je osjetljivost Društva na destepostotno (10%) povećanje i smanjenje tečaja BAM –a u odnosu na relevantne strane valute. Stopa osjetljivosti od 10% je stopa koja se koristi u internim izvještajima ključnim rukovoditeljima o valutnom riziku i predstavlja procjenu rukovodstva o realno mogućim promjenama valutnih tečajeva. Analiza osjetljivosti uključuje samo otvorene novčane stavke u stranoj valuti i njome su preračunate stavke usklađene za desetpostotnu promjenu valutnih tečajeva. Pozitivan broj pokazuje povećanje dobiti ili kapitala kod porasta vrijednosti BAM za 10% u odnosu na predmetnu valutu. U slučaju pada vrijednosti BAM za 10 % u odnosu na predmetnu valutu, utjecaj na dobit ili kapital bio bi jednak, ali suprotan, odnosno iznosi u tabeli bi bili negativni.

	Utjecaj valute USD		Utjecaj valute CHF	
	2017	2016	2017	2016
Dobit i gubitak	850.709 (i)	460.000	4.050 (ii)	2.500

- (i) Pretežno se odnosi na izloženost temeljem obaveza Društva u valuti USD na kraju izvještajnog perioda.
- (ii) Uglavnom se odnosi na izloženost po otvorenim obavezama u valuti CHF na kraju izvještajnog perioda.

Osjetljivost Društva na strane valute se u tekućem periodu povećala uglavnom zbog rasta obaveza u valuti USD. Po mišljenju uprave, analiza osjetljivosti ne odražava inherentni rizik na kraju izvještajnog perioda ne odražava izloženost tokom godine. Nadalje, analiza osjetljivosti nije reprezentativna u smislu inherentnog valutnog rizika za EUR jer je u skladu sa Zakonom o centralnoj banci Bosne i Hercegovine KM fiksno vezana za EUR.

27.6. Upravljanje rizikom kamatne stope

Društvo je izloženo riziku kamatne stope iz razloga što Društvo posuđuju sredstva po fiksnim i varijabilnim kamatnim stopama. Društvo upravlja kamatnim rizikom održavanjem primjerenog omjera kredita s fiksnom i promjenjivom kamatom.

Izloženost Društva kamatnim stopama na finansijska sredstva i finansijske obaveze detaljnije je opisana u dijelu ove bilješke koji se odnosi na upravljanje rizikom likvidnosti.

27.6.1. Analiza osjetljivosti na kamatni rizik

Analize osjetljivosti koje slijede, temelje se na izloženosti cjenovnom riziku po izvedenim i neizvedenim instrumentima na kraju izvještajnog perioda. Analiza osjetljivosti po obvezama s promjenjivom kamatom pripremljena je pod pretpostavkom da je otvoreni iznos obaveze na kraju izvještajnog perioda bio nepodmiren cijele godine. U internim izvještajima o kamatnom riziku koji se podnose ključnim rukovoditeljima koristi se povećanje ili smanjenje za 50 baznih bodova i predstavlja procjenu rukovodstva o realno mogućim promjenama kamatnih stopa.

27.7. Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze, što bi rezultiralo finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku poslovanja isključivo s kreditno sposobnim stranama. Društvo posluje samo sa subjektima čiji je rejting ekvivalentan investicijskom stepenu ili viši. Informacije o kreditnoj sposobnosti se dobivaju od neovisnih rejtingovskih agencija, ili ako informacije rejtingovskih agencija nisu dostupne, iz drugih javnih izvora finansijskih informacija, te vlastitih evidencija za ocjenjivanje značajnih kupaca. Društvo kontinuirano prati svoju izloženost prema stranama s kojima posluje, kao i njihovu kreditnu sposobnost, a ukupnu vrijednost zaključenih transakcija raspoređuje na prihvaćene klijente. Kreditnom izloženosti se upravlja postavljanjem limita za klijente. Potraživanja od kupaca se odnose na velik broj kupaca iz raznih privrednih sektora. Kreditna analiza se provodi na temelju finansijskog stanja dužnika.

Osim Društva JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, ArcelorMittal d.o.o. Zenica, i Global Ispat Koksna Industrija Lukavac, najvećih kupaca Društva, Društvo nema značajnu koncentraciju izloženosti ni prema jednom drugom klijentu. Koncentracija kreditnog rizika u odnosu na Društvo Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, nije premašila 20 % bruto monetarne imovine.

Kreditni rizik po likvidnim sredstvima je ograničen, budući da je riječ o bankama kojima su međunarodne rejtingovske agencije dodijelile visoki kreditni rejting.

Nadalje, Društvo je izloženo kreditnom riziku po finansijskim jamstvima koje je dalo Poreznoj upravi FBiH i Vladi FBiH. Najveća izloženost Društva je jednaka najvećem iznosu koji bi Društvo moralo isplatiti za slučaj poziva na jamstvu. Na dan 31. decembra 2017. godine finansijske obaveze iskazane u izvještaju o finansijskom položaju iznose 489.321.843 KM (488.316.813 KM na dan 31. decembra 2016. godine).

27.7.1. Instrumenti osiguranja naplate i kreditna osiguranja

Društvo ne drži nikakve instrumente osiguranja kao pokriće za svoj kreditni rizik povezan sa svojom finansijskom imovinom.

27.8. Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnju odgovornost za upravljanje kreditnim rizikom snosi Uprava Društva, koja je postavila kvalitetan okvir za upravljanje rizikom likvidnosti po kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama za likvidnim sredstvima i definirala zahtjeve koji se odnose na upravljanje likvidnošću. Društvo upravlja svojom likvidnošću održavanjem adekvatnih rezervi, korištenjem odgovarajućih bankovnih proizvoda, stalnim praćenjem prognoziranih i ostvarenih novčanih priljeva i odljeva te usklađivanjem dospijeća finansijske imovine i finansijskih obaveza.

27.9. Mjerenje fer vrijednosti

U ovoj bilješci navedene su informacije o načinima na koje Društvo utvrđuje fer vrijednost razne finansijske imovine i finansijskih obaveza.

27.9.1. Fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza Društva koje nisu ponovno mjerene po fer vrijednosti, ali uz obavezu objavljivanja njihove fer vrijednosti

Izuzev kako je navedeno u idućoj tablici, menadžment smatra da su knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza koji su u finansijskim izvještajima iskazani po amortiziranom trošku približne njihovim fer vrijednostima:

	31.decembra 2017.		31.decembra 2016.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska imovina				
Zajmovi i potraživanja				
• Zajmovi	71.745	71.745	82.559	82.559
• Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	29.314.284	29.314.284	34.034.545	34.034.545
Ulaganja koja se drže do dospijeća				
• zadužnice	72.433	72.433	63.129	63.1296
Finansijske obaveze				
Finansijske obaveze po amortiziranom trošku				
• bankovni krediti	25.575.224	25.575.224	34.343.873	34.343.873
• Zajmovi od ostalih subjekata	463.746.619	463.746.619	453.972.940	453.972.940
• Ostale finansijske obaveze	56.424.956	56.424.956	56.476.791	56.476.791
• obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	226.408.933	226.408.933	236.213.158	236.213.158

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.

Napomene uz finansijske izvještaje

Hijerarhija fer vrijednosti na dan 31. decembar 2017. godine				
	1. razina	2. razina	3. razina	Ukupno
Finansijska imovina				
Zajmovi i potraživanja				
• Zajmovi	0	0	71.745	71.745
• Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	0	29.314.284	0	29.314.284
Ulaganja koja se drže do dospeljeka				
• zadužnice	72.433	0	0	72.433
	72.433	29.314.284	71.745	29.458.462
Finansijske obaveze				
Finansijske obaveze po amortiziranom trošku				
• bankovni krediti	0	0	25.575.224	25.575.224
• Zajmovi od ostalih subjekata	0	0	463.746.619	463.746.619
• Ostale finansijske obaveze	0	0	56.424.956	56.424.956
• obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	0	226.408.933	0	226.408.933
	0	226.408.933	545.746.799	772.155.732

Fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza uvrštene u 2. i 3. hijerarhijsku razinu utvrđene su u skladu s općeprihvaćenim modelima utvrđivanja cijena i uz primjenu analize diskontiranog novčanog toka, pri čemu su najvažnije ulazne varijable sama diskontna stopa i kreditni rizik druge ugovorne strane.

28. Prihodi budućih perioda

	2017	2016
Po osnovu drugim osnovama (i)	162.215	120.890
Na osnovu državne potpore (ii)	15.546.781	16.151.494
	15.708.996	16.272.384
Tekuće dospeljeka	722.552	791.869
Dugoročni dio	14.986.444	15.480.513
	15.708.996	17.139.07

(ii) Prihodi po osnovu donacija u stalnim sredstvima

29. Novac i novčani ekvivalenti

U izvještaju o novčanim tokovima, gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju novac u banci, te ulaganja u instrumente na novčanom tržištu, umanjeno za dopuštena prekoračenja po bankovnim računima. Slijedi prikaz novca i novčanih ekvivalenata na kraju izvještajnog perioda iz izvještaja o novčanim tokovima.

	2017	2016
Novac u banci i blagajni	17.600.221	11.019.166
	<u>10.856.536</u>	<u>11.019.166</u>

30. Pokazatelji analize finansijskih izvještaja

Pokazatelj likvidnosti

$$\text{Stopa TEKUĆE likvidnosti} = \frac{\text{tekuća sredstva}}{\text{kratkoročne obaveze}} \times 100 =$$

2017 =	$\frac{72.361.587}{307.550.043}$	X 100 =	23,53%	SMANJEN
2016 =	$\frac{73.502.858}{278.975.665}$	X 100 =	26,35%	

$$\text{Stopa TRENUTNE likvidnosti} = \frac{\text{novac}}{\text{kratkoročne obaveze}} \times 100 =$$

2017 =	$\frac{17.600.221}{307.550.043}$	X 100 =	5,72%	POVEĆAN
2016 =	$\frac{11.019.166}{278.975.665}$	X 100 =	3,95%	

Pokazatelj zaduženosti

$$\text{Stopa zaduženosti} = \frac{\text{ukupne obaveze}}{\text{ukupna imovina}} \times 100 =$$

$$2017 = \frac{772.155.737}{1.553.465.937} \times 100 = 49,71\% \quad \text{SMANJEN}$$

$$2016 = \frac{781.006.761}{1.567.409.347} \times 100 = 49,83\%$$

$$\text{Stopa vlastitog finansiranja} = \frac{\text{glavnica (kapital)}}{\text{ukupna imovina}} \times 100 =$$

$$2017 = \frac{755.387.752}{1.553.465.937} \times 100 = 48,63\% \quad \text{POVEĆAN}$$

$$2016 = \frac{759.873.450}{1.567.409.347} \times 100 = 48,48\%$$

Pokazatelj ekonomičnosti

$$\text{Stopa ekonomičnosti} = \frac{\text{ukupan prihod}}{\text{ukupni rashodi}} \times 100 =$$

$$2017 = \frac{118.676.586}{122.906.757} \times 100 = 96,56\% \quad \text{POVEĆAN}$$

$$2016 = \frac{110.715.865}{142.095.611} \times 100 = 77,92\%$$

Pokazatelj profitabilnosti

$\text{Bruto marža profita (gubitka)} = \frac{\text{bruto dobit (gubitak)}}{\text{ukupan prihod}} \times 100 =$				
2017 =	(4.230.171)	X 100 =	-3,56%	POVEĆAN
	118.676.586			
2016 =	(31.379.746)	X 100 =	-28,34%	
	110.715.865			

Situacija u kojoj su velike obaveze po kreditima, neisplaćene obaveze za doprinose, obaveze prema dobavljačima, te odnos kratkoročnih obaveza i tekuće imovine može upućivati na postojanje značajne neizvjesnosti u vezi sa sposobnošću Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem.

Međutim, potrebno je spomenuti Zakon o finansijskoj konsolidaciji Javnog preduzeća Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo za period od 01.01.2008. do 31.12.2012. godine (Službene novine Federacije BiH broj: 4/2009 - član 2.,5.,7.,8.) i Zakon o finansiranju održavanja željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja (Službene novine Federacije BiH broj: 57/2003 – član 6.,8.,12.,13.) koji se ne provode u potpunosti, a čijom bi provedbom finansijska slika Društva bila znatno drugačija.

Posmatrajući ukupne kratkoročne obaveze u iznosu od 307.550.043 KM najveći dio se odnosi na obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih, odnosno obaveza za doprinose koji su većim dijelom obuhvaćeni Zakonom o konsolidaciji koji se ne provodi. Značajan iznos obaveza za doprinose je smanjen. Jedan dio obaveza koji je bio obuhvaćen Zakonom o finansijskoj konsolidaciji je Društvo izmirilo.

Obaveze prema dobavljačima su znatno smanjene.

Društvo i dalje posluje sa gubitkom, ali je znatno smanjen u odnosu na prethodne obračunske periode, usljed povećanja prihoda Društva, kao i smanjenja troškova i rashoda, što ipak ukazuje na činjenicu da se u budućnosti može očekivati pozitivnije finansijsko poslovanje Društva.

31. Nepredviđene obaveze i nepredviđena imovina

31.1. Nepredviđene obaveze

Postoji nekoliko nepredviđenih obaveza temeljem sudskih procesa Društva. Potreban odliv sredstava ovisi o budućem ishodu spora, tj, o njegovoj uspješnosti u odnosu na trenutna očekivanja.

JP ŽELJEZNICE FBiH d.o.o. Sarajevo
Finansijski izvještaji za godinu koja je završila na dan 31.12.2017.
Napomene uz finansijske izvještaje

31.2. *Nepredviđena imovina*

Društvo potražuje naknadu štete od dobavljača i drugih stranaka. Na temelju dosadašnjih dešavanja, menadžment vjeruje da će potraživanje biti realizirano.

32. Događaji nakon izvještajnog perioda

Nisu nastali nikakvi poslovni događaji ili transakcije zaključno s 31.12.2017. godine koji bi imali značajan utjecaj na finansijske izvještaje na dan ili za period tada završen ili da su od takvog značaja za poslovanje Društva da bi zahtijevali objavu u bilješkama uz finansijske izvještaje.

33. Odobrenje finansijskih izvještaja

Finansijske izvještaje usvojio je Nadzorni odbor Društva i odobrila njihovo izdavanje dana 28.02.2018. godine.